

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

Ekonomické následky pořádání ZOH Pchjongčchang 2018

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

doc. RNDr. Bohumír Štědroň, CSc.

Vypracoval:

Seung Hwan Han

Praha, srpen 2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s uvedením veškeré použité literatury a informačních zdrojů. Tato práce ani žádná její část nebyla použita k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne:

.....

.....

Seung Hwan Han

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování:

Mé poděkování patří panu Doc. RNDr. Bohumíru Štědroňovi, CSc. za odborné vedení práce, za pomoc a rady při zpracování této práce.

ABSTRAKT

- Název:** Ekonomické následky pořádání ZOH Pchjongčchang 2018
- Cíle:** Cílem bakalářské práce je analýza ekonomické následky pořádání zimních olympijských her 2018 v Pchjongčchangu. Dalším cílem je zjistit, jak bývalá hostitelská města využívají olympijské stadiony, a následně jejich komparace.
- Metody:** K zjištění ekonomických následků pořádání zimních olympijských her byla využita analýza, která je zacílená na studium dokumentů, literárních a webových zdrojů. Dále byly využity prognóza a komparace pro předpověď dopadů a pro srovnání s jinými hostitelskými městy.
- Výsledky:** Získané výsledky ukazují, že zimní olympijské hry 2018 v Pchjongčchangu jsou poměrně úspěšné. Díky olympijským hrám došlo k zdokonalení dopravní infrastruktury, výstavbě nových staveb, zlepšení image státu i korejských firem, oživení domácí ekonomiky, vyvážený rozvoj regionů a příjezd zahraničních turistů. Negativními následky však jsou přesouvání občanů i turistů do vedlejšího většího města, zvýšení státního dluhu způsobené ospravedlňováním veřejných zdrojů a nerozhodnuté poolympijské využití stadionů. Na základě výsledků bylo také sestaveno doporučení.
- Klíčová slova:** Olympijské hry, pořadatelské město, pořádání olympijských her, Pchjongčchang

ABSTRACT

Title: Economic impact of the 2018 Winter Olympics in Pyeongchang

Objectives: The aim of this thesis is to determine economic impact of the 2018 Winter Olympics in Pyeongchang. Furthermore, this thesis finds out how the former host cities use Olympic venues, then compared with host cities and Pyeongchang.

Methods: To determine economic impact of the Winter Olympics was used analysis based on study of various documents and websites. Also was used prognostic and comparative research to predict impacts and to make comparison across host cities.

Results: The 2018 Winter Olympics in Pyeongchang was successful. By hosting the Olympics, transport infrastructure and the image of the country and Korean companies were improved, New buildings were constructed and invigorated the economy and tourism as well. However, negative impacts are shifting of people from Pyeongchang to next larger city, justification for using national money caused the increase of the national debt and the undecided plan of post-olympic use of venues. A recommendation was also made.

Keywords: Olympic Games, host city, hosting the Olympic Games, Pyeongchang

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	9
1 ÚVOD.....	10
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	11
2.1 Antické olympijské hry.....	11
2.2 Novodobé olympijské hry.....	12
2.3 Zimní olympijské hry.....	13
2.4 Rozdíly mezi letními a zimními olympijskými hrami.....	15
2.5 Olympijská charta.....	17
2.5.1 Olympijské hnutí.....	17
2.5.2 Olympijská solidarita.....	17
2.5.3 Olympijský symbol.....	18
2.5.4 Olympijské hry.....	18
2.5.5 Olympijský oheň a pochodeň.....	18
2.5.6 Olympijské ceremoniály.....	18
2.6 Financování olympijských her.....	19
2.7 Olympijská agenda 2020.....	19
3 CÍLE, ÚKOLY A METODIKA PRÁCE.....	22
3.1 Cíle a úkoly práce.....	22
3.2 Metodika práce.....	22
4 DESKRIPTIVNĚ-ANALYTICKÁ ČÁST.....	24
4.1 Provincie Kangwon.....	24
4.2 Význam pořádání ZOH v Pchjongčchangu 2018.....	26
4.3 Dosavadní pokusy Koreje o pořádání ZOH.....	28
4.3.1 První pokus o pořádání ZOH.....	28
4.3.2 Druhý pokus o pořádání ZOH.....	29

4.3.3	Třetí pokus o pořádání ZOH.....	30
4.4	Příprava ZOH 2018.....	32
4.5	Prognóza ekonomických dopadů ZOH 2018.....	35
4.5.1	Prognóza přímých ekonomických dopadů ZOH 2018	36
4.5.2	Prognóza nepřímých ekonomických dopadů ZOH 2018.....	36
4.5.3	Negativní prognóza ekonomických dopadů ZOH 2018	38
4.6	Příjmy a výdaje ZOH 2018 v Pchjongčchangu	39
4.6.1	Výsledek ZOH 2018 v Pchjongčchangu.....	40
4.7	Ekonomické následky pořádání ZOH 2018.....	42
4.7.1	Následky v oblasti jiné než ekonomické.....	46
4.7.2	Nevýhody pořádání ZOH 2018.....	47
4.8	Využití sportovišť po ZOH 2018.....	49
4.9	Komparace s jinými pořadajícími městy	52
4.9.1	ZOH 1994 v Lillehammeru.....	52
4.9.2	ZOH 1998 v Naganu.....	54
4.9.3	ZOH 2002 v Salt Lake City	56
4.9.4	ZOH 2006 v Turíně.....	57
4.9.5	ZOH 2010 v Vancouveru.....	58
4.9.6	ZOH 2014 v Soči	59
5	ZÁVĚR	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	72

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DMZ	Demilitarizovaná zóna
ICT	Informační a komunikační technologie
LOH	Letní olympijské hry
MOV	Mezinárodní olympijský výbor
MS	Mistrovství světa
NOV	Národní olympijský výbor
OCOG	Organizační výbor olympijských her
OH	Olympijské hry
POCOG	Pchjongčchang organizační výbor olympijských her
TOP	Olympijský partner
ZOH	Zimní olympijské hry

1 ÚVOD

Olympijské hry jsou největší sportovní událostí na světě, kterých se zúčastní sportovci z celého světa. Jelikož se jedná o nejvýznamnější sportovní akce, sportovci trénují nespočet hodin a snaží se o kvalifikaci na OH. Pro sportovního fanouška také jsou olympijské hry sportovním svátkem, kde se sejdou elitní sportovci z celého světa a navzájem soutěží o vítězství. Sledovanost OH stále roste a velice často stanovuje nový rekord v televizní sledovanosti. S rostoucí sledovaností také roste příjem z prodeje vysílacích práv na sportovní přenosy i jiné příjmy, které tvoří jeden z mnoha důvodů, proč pořádát olympijské hry.

Zájem o OH se šíří nejen mezi sportovci či fanoušky, ale i mezi zeměmi, které chtějí hostit olympijské hry. Olympijské hry se ale postupem času hodně změnily. Čím dál tím víc sportovců se kvalifikuje na OH a s přibývajícím sporty roste také nové stadiony. Pořádání olympijských her se proto stává stále obtížnějšími a vyžaduje obrovské finanční i materiální výdaje. Úkolem pořadajícího města je nejen zajištění hladkého fungování her, ale i poolympijské využití olympijských staveb, které bývá ve většině případů velkým problémem měst. Na údržbu olympijských staveb navíc potřebuje každoročně několik milionu amerických dolarů. Z důvodu finanční náročnosti jsou často olympijské hry financovány na dluh, který trvá několik desetiletí, než se investované peníze vrátí. Otázkou je, zda se pořádání olympijských her vyplatí a následně jak olympijské hry dopadají na ekonomiku pořadající země.

Tato bakalářská práce si klade za cíl popsání vývoje olympijského hnutí, dosavadních pokusů Korejské republiky či Pchjongčchangu o pořádání zimních olympijských her, prognózy ekonomických následků a skutečných dopadů na korejskou ekonomiku. Dále se práce zabývá poolympijským využitím sportovišť a komparací s jinými městy, jak pořadající města o ně pečují a jak je využívají po olympijských her.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Tato kapitola se zabývá popisem vzniku antických olympijských her a vývojem novodobých olympijských her. Jsou zde uvedeny rozdíly mezi letními a zimními olympijskými hrami a přehled zimních olympijských her od roku 1924. Dále se zabývá Olympijské chartě, financování olympijských her a Olympijskou agendou 2020.

2.1 Antické olympijské hry

Historie antických olympijských her se opírá o mýty. Podle mýtů je Diův syn Héraklés považován za zakladatele olympijských her. Na počest svého vítězství nad Augeia uspořádal první sportovní závody, poději nazývány jako olympijské hry podle místa jejich konání. Dokonce se mluví o tom, že Héraklés sám odměřil trať pro běžeckou disciplínu, která je běh na vzdálenost jednoho stadia, 192,27 m (DOVALIL, 2004).

Město Olympia bylo tehdy důležitým místem, kde se scházeli různí filosofové, sochaři, malíři a další osobnosti. Olympijské hry sloužily nejen ke sportu, nýbrž i k místu pro debatu - dnešní konference. Filosofové si vzájemně vyslechli své argumenty a reagovali vlastními odůvodněními. Sochaři a malíři představili svá díla. Lze říci, že Olympia byla kulturním, obchodním a politickým centrem Řecka.

Historické prameny o vzniku olympijských her však sahá do roku 776 př. n. l. Konaly se každé čtyři roky a trvaly necelý týden. Závodit mohli pouze Řekové. Sledovat mohli cizinci i otroci, ale ženám byl vstup zakázán. Jelikož vítězství na olympiádě znamenalo největší poctu, o něj snili všichni Řekové. Vítěz dostal věnec z olivových listů a několikanásobný vítěz si mohl nechat postavit svou sochu. Pro Řeky bylo důležité nejen fyzická síla, ale i duševní, a tak vznikl ideál kalokagathie, který znamená harmonický rozvoj těla i duše. Během konání her byla vyhlášena ekecheiria, což znamená všeobecný posvátný mír mezi řeckými městskými státy (CHLUBNÝ, 2004).

S postupem času začali Řekové přidávat další disciplíny. Jedna bežecká disciplína jim nestačila a byla rozšířena o běh na dvě stadia s obrátkou a později i vytrvalostní disciplíny jako jsou 12 a 24 stadií, kolem 4600 m. Kromě rychlosti kladli důraz také na sílu, výbušnost a obratnost. Zavedli také pětiboj, obsahující skok daleký, běh na 1 stadion, hod diskem, hod oštěpem a zápas. Skok daleký se zcela nepochopitelně dnešní disciplíně. Atleti rozebíhali s činkami a těsně před dopadem je odhodili. Hod diskem se prováděl buď z místa anebo z otočky. Disk byl vyroben z kamene a vážil od 1,88 kg až

do 5,7 kg. Další disciplínou byl hod oštěpem, jenž byl v úchopu opatřen kličkou. Předpokládá se, že pomocí ní atleti dokázali házet mnohem daleko s větší přesností. Nejzajímavější disciplínou pro diváky byl zápas. Vítězem se stal ten, který shodil soupeře na zem a nebo když se soupeř vzdá, protože tehdy neexistovalo bodování. Dále se ještě boxovalo, běhalo se v plné polní zbroji, soutěžilo se v síle hlasu. Nesmělo chybět ani pankration, kombinace zápasu a boxu (DOVALIL, 2004).

Zlatá éra netrvala věčně. V letech 379 až 394 se stal Theodosius I. císařem Římské říše. Vyhlásil křesťanství za státní náboženství. Olympijské hry mu připadaly pohanské, a tak v roce 393 našeho letopočtu zakázal jejich konání.

2.2 Novodobé olympijské hry

Zájem o olympijských her začal vzrůstat od 19. století a za zakladatele novodobých olympijských her je považován francouzský pedagog Pierre de Coubertin, který se věnoval studiu tělovýchovných vzdělávacích systémů. V jeho mládí vypukla francouzsko-pruská válka, ve které byla Francie poražena. Coubertin v té době předpokládal, že důvodem francouzské prohry je fyzická slabost francouzské mládeže. V Anglii a v USA si rozšířil svůj obzor a rozhodl se zdokonalit úroveň vzdělání ve Francii. Důraz kladl na fyzickou přípravu mladých lidí. Kromě výuky mladých lidí měl také zájem o olympijské hry, které byly zakázány v roce 393 císařem Theodosiem I. V 19. století začala internacionalizace, díky které se Coubertin mohl celosvětově prosadit svůj názor a na mezinárodním Kongresu pro obnovení olympijských her, který se konal v roce 1894, uspěl. Delegáti z celého světa na tomto kongresu odsouhlasili vznik Mezinárodního olympijského výboru (MOV), který se stal základním orgánem olympijského hnutí (Doopedia, 2008).

Coubertin navázal starověkou tradici a první olympijské hry se uskutečnily v Aténách roku 1896. Jelikož tehdejší Řecko nedisponovalo dostatek potřebných prostředků, nikdo v úspěch her nevěřil. První olympiádu sledovalo více než 50 tisíc obyvatel a skončily úspěchem. Od tohoto roku se olympijské hry konají každé 4 roky. Coubertin si věřil, že pomocí sportu lze vytvořit mír celého světa, jako bylo v antických olympijských hrách. Prosazoval také amatérismus, kde profesionálové neboli placení sportovci nesměli soutěžit na OH z důvodu, že se peníze mohou stát hnací silou sportovců, a účast národů nikoli států (ČÁP, 2004).

Proto se jmenují olympijské hry podle konajícího města, např.: 1988 Letní olympijské

hry Soul. Je to hlavním rozdílem od Svetového poháru, kde lze v názvu najít jméno státu, např.: Mistrovství světa ve fotbale 2018 Rusko.

Situace dnešní olympiády je ale jiná. Světový mír začíná mizet a některé státy ji využívají k absolutismu nebo terorismu. V dobrém smyslu to znamená, že má sport v současné době obrovský vliv na ekonomiku, politiku a další.

Novodobé olympijské hry jsou považovány jako jeden z hlavních tahounů technologického pokroku. Speciálně v oblasti vysílání, dopravě a měření času. HD kvalita televize i dokonalejší způsob vysílání bývá na trh uvedeno před olympijskými hrami. Přesné měření času je základem sportovních soutěží. Světová firma jako je Omega je už dlouhou dobu oficiálním “time keeper” olympijských her. Omega dokáže měřit i na miliontiny sekund, tedy milisekundu. Dále se zlepšuje i doprava. Japonský Shinkansen je prvním vlakem, který přesáhl rychlost 200 km za hodinu. Tento způsob dopravy byl také představen před Olympiádou 1964 v Tokiu. Pro firmy zabývající se technologií znamená olympiáda příležitostí, kdy sponzoři mohou představit světu svou úroveň technologie a upoutat pozornost potenciálních zákazníků. Novodobé Olympijské hry přispívají nejen k spojení národů, světového míru, ale i k technologickému pokroku.

2.3 Zimní olympijské hry

Zimní olympijské hry nebyly součástí původní myšlenky olympiády. První mezinárodní soutěž zimních sportů zvané Nordické hry se konaly ve Švédsku v roce 1901. Návrh o jejich založení předložila švédská Centrální asociace pro podporu sportu (Central Association for the Promotion of Sports) vedená Viktorem Balckem. Mohli se účastnit jenom sportovci ze skandinávských zemí. Nordické hry byly úspěšné a díky nim se popularita zimních sportů zvýšila, především mezi mládeží skandinávských zemí. Protože byly velice úspěšné, Švédové nesouhlasili s zavedením zimních olympijských her, a to z důvodu ohrožení Nordických her. I přes protesty skandinávských zemí, s růstem popularity zimních sportů převažoval názor o zařazení zimních sportů do olympijského programu. Myšlenka o zimních sportů se rapidně rozšířila a krasobruslení bylo zařazeno do LOH v Londýně v 1908. Jelikož se jednalo o zimní sport, krasobruslení se konalo až 3 měsíce po skončení jiných letních sportů. O 12 let později, tedy 1920, se v Antverpách stal lední hokej součástí olympijského programu. Vývoj zimních sportů nedal zastavit. Jejich účast na OH podporovalo čím dál víc národů, např.: Švýcaři, Kanad’ané a Francouzi (DK Publishing, 1996).

Týden zimních sportů, tedy mezinárodní soutěž zimních sportů, se konal s podporou MOV ve francouzském městě Chamonix od 25. ledna až do 5. února 1924. Zúčastnilo se 250 sportovců z 16 zemí a závodilo se celkem v 16 disciplínách. I ženy se mohly zúčastnit tohoto významného sportovního klání, ale jen v krasobruslení. Týden zimních sportů byl natolik úspěšný, že Mezinárodní olympijský výbor v roce 1925 pozměnil Olympijskou chartu za účelem založení zimních olympijských her, přičemž byla tato mezinárodní soutěž zimních sportů označována za první olympijské hry. Od té doby měla země hostující letní olympijské hry možnost pořádat i zimní. Tudíž se konaly každé 4 roky ve stejném roce. V roce 1986 se členové Mezinárodního olympijského výboru rozhodli, že letní a zimní hry se budou konat střídavě každé 2 roky, aby maximalizovali povědomí o olympijských hrách a příjem z vysílacích práv. V 1992 se naposledy konaly letní i zimní olympijské hry ve stejném roce. Další zimní olympijské hry byly uspořádány 2 roky později v Lillehammeru (BORJA, 1992).

Tabulka č. 1: Seznam zimních olympijských her

Rok	Místo konání
1924	Chamonix
1928	St. Moritz
1932	Lake Placid
1936	Garmisch-Partenkirchen
1940	Sapporo
1944	Cortina d'Ampezzo
1948	St. Moritz
1952	Oslo
1956	Cortina d'Ampezzo
1960	Squaw Valley
1964	Innsbruck
1968	Grenoble
1972	Sapporo
1976	Innsbruck

1980	Lake Placid
1984	Sarajevo
1988	Calgary
1992	Albertville
1994	Lillehammer
1998	Nagano
2002	Salt Lake City
2006	Turín
2010	Vancouver
2014	Soči
2018	Pchjongčchang
2022	Peking
2026	Cortina d'Ampezzo

Zdroj: Winter Games (2019)

2.4 Rozdíly mezi letními a zimními olympijskými hrami

Jelikož se tato práce zabývá ekonomickými dopady ZOH, je nutné zmínit, že jak náklady, tak i dopady budou od LOH odlišné. Jediným společným bodem je, že se konají každé 4 roky, trvají přibližně 2 týdny a po nich následují paralympijské hry. Na rozdíl od toho existují poměrně výrazné rozdíly.

Za prvé, letní olympijské hry obecně vyvolávají celosvětově větší zájem, např.: i v zemi nacházející se v subtropickém nebo tropickém pásu. Zatímco popularita zimních olympijských her je kvůli přírodnímu prostředí a místu konání relativně omezená. Tudíž existuje velký rozdíl v počtu zúčastněných, zájmu médií, příjmu a povědomí. Za druhé, ZOH se převážně konají v městečku v horských oblastech s malou populací. Vzhledem k charakteristice zimních sportů je výhodnější brát v úvahu dobré přírodní podmínky než počet obyvatel při výběru města. Podle Garcii (2008) se počet obyvatel pořadatelských měst zimních olympijských her pohyboval v rozmezí od nejméně 2 700 (Charmonix 1924 a St. Moritz 1928) do nejvýše 1 010 100 (Sapporo 1972), průměrně 236 042. Na rozdíl od toho byla populace hostitelského města letních olympijských her v rozmezí od nejméně 107 700 (Athény 1896) a do nejvýše 13,82 milionů (Peking

2008), což je průměrně 2,8 milionů. Z toho plyne, že po skončení olympijských her bude využití stadionů v malém městečku rozhodně nižší než ve velkoměstech, kde se konají letní olympijské hry.

Stavba nebo rekonstrukce sportovních zařízení je podmínkou pro hostování olympijských her. Mezi sportovními areály zimních olympijských her patří sjezdovky pro slalom a sjezd, běžkařská dráha, drahy pro boby, saně a skeleton a několik krytých stadionů, které jsou obtížné udržovat. Kvůli tomu, že se hry musí probíhat tam, kde jsou ideální přírodní podmínky pro zimní sporty, také čelí problému přepravy stavebních materiálů, sportovců či diváků (Cook a Ward, 2011).

Dokonce kvůli specifčnosti některých disciplín nelze využít jinak než jako místo pro trénink nebo závody, např.: dráha na boby, saně a skeleton. Z výše uvedených důvodů není snadné prostřednictvím výstavby staveb rozvíjet malé pořadající město a je nutné odlišovat dopady pořádání letních a zimních olympijských her.

2.5 Olympijská charta

Olympijská charta kodifikuje základní zásady olympismu, pravidla a stanovy přijaté Mezinárodním olympijským výborem. Charta je základem pro organizaci, činnost a fungování olympijského hnutí a specifikuje podmínky pro pořádání olympijských her. Existují tři hlavní cíle (Olympic Charter, 2015):

- Olympijská charta vytyčuje základní principy a hodnoty olympismu.
- Olympijská charta slouží také jako Listina Mezinárodního olympijského výboru.
- Olympijská charta rovněž definuje vzájemná práva a povinnosti tří hlavních složek olympijského hnutí, zejména Mezinárodního olympijského výboru, mezinárodních federací a národního olympijského výboru i organizačních výborů pro pořádání olympijských her. Zmíněné organizace jsou povinny dodržovat olympijskou chartu.

2.5.1 Olympijské hnutí

Mezinárodní olympijský výbor je nejvyšším orgánem olympijského hnutí, v České republice Český olympijský výbor. Olympijské hnutí zahrnuje organizace, sportovce a další osoby, které respektují Olympijské charty a dodržují rozhodnutí Mezinárodního olympijského výboru. Cílem olympijského hnutí je vytvořit mírovější svět výchovou mládeže prostřednictvím sportu v souladu s olympismem a jeho hodnotami (Olympic Charter, 2015).

Každý člověk musí mít možnost sportovat bez jakékoli diskriminace a v olympijském duchu vyžadující vzájemné porozumění s duchem přátelství, solidarity a fair play.

2.5.2 Olympijská solidarita

Cílem olympijské solidarity je poskytovat pomoc NOV formou programů vypracovaných společně MOV a NOV, s technickou asistencí mezinárodních federací, je-li to nutné. Rozpočet na rozvoje a pomoc schválený Komisí olympijské solidarity činí přibližně 509 milionů dolarů, což odpovídá vysílacímu právu z OH - Rio 2016 a Pchjongčchang 2018. Olympijská solidarita pak rozpočet přerozděluje všem NOV uznaných MOV prostřednictvím programů, např.: výchova sportovních funkcionářů, zlepšení technické úrovně sportovců a trenérů ve spolupráci NOV, mezinárodních federací (2018 Olympic Solidarity Annual Report, 2019).

2.5.3 Olympijský symbol

Olympijský symbol se skládá z pěti propojených kroužků o stejných rozměrech v jedné nebo pěti barvách. Při použití v barvné verzi jsou tyto barvy zleva doprava modré, žluté, černé, zelené a červené. První tři barvy se nacházejí v horní části a zbylé dvě ve spodní části. Reprezentuje spojení pěti kontinentů a sportovců z celého světa na OH. Tento hlavní olympijský symbol rozpoznají téměř všichni lidé světa (Olympic Charter, 2015).

Kromě olympijského symbolu existují olympijská vlajka, heslo a hymna, jejichž právo využití má MOV nebo jím jiná pověřená osoba.

2.5.4 Olympijské hry

Olympijské hry jsou soutěže mezi sportovci v jednotlivých nebo kolektivních disciplínách, ne mezi státy. Sportovci jsou vybíráni na základě svých NOV, jejichž účast je schválena MOV. Sportovci soutěží pod technickým vedením mezinárodních federací (Olympic Charter, 2015).

Olympijské hry se skládají ze dvou her, a to z letních a zimních. Sporty na sněhu nebo na ledě jsou považovány za zimní sporty.

2.5.5 Olympijský oheň a pochodeň

Olympijský oheň je jedním z olympijských symbolů. Původ olympijského ohně pochází z antického Řecka, kde se na oltáři sv. Hestia páliho posvátný oheň během oslavy starověkých olympijských her. Oheň byl obnoven na LOH v Amsterdamu roku 1928 (KOVÁŘ a SCHALLER, 2004).

Dnes bývá pochodeň, začínající vždy v Řecku a přemísťující se do místa konání OH, samozřejmostí OH. Pochodeň v podobě štafety nemá původ z antického Řecka. Německý funkcionář Carl Diem ji vymyslel a začal až na LOH v Berlíně roku 1936 (RIPPON, 2008).

2.5.6 Olympijské ceremonie

Olympijské ceremonie jsou nedílnou součástí OH. Za olympijské ceremonie se považují předávání medailí, zahajovací a závěrečný ceremonie. Program zahajovacího a závěrečného ceremonie musí organizační výbor pořadající země předem podat MOV ke schválení. OH zahajuje hlava hostitelského státu prohlášením přesně dané věty v Olympijské chartě. Vrcholem zahajovacího ceremonie lze považovat tvar kotle olympijského ohně a způsob zapálení tohoto kotle, které jsou pokaždé odlišné a před

OH utajené (Olympic Charter, 2015).

Zahajovací ceremoniál se uskutečňuje předvečer her a závěrečný ceremoniál se koná poslední den her. Pořadí nástupu na průvod je dáno dle abecedy jazyka hostitelské země s výjimkou Řecka a hostitelské země. Řecko, místo zrodu olympijských her, nastupuje jako první a hostitelská země uzavírá průvod (DOVALIL, 2004).

Dále obsahuje funkci a úkoly mezinárodních federací a NOV, pořádání OH, účast na OH, řešení sporů a v neposlední řadě základní informace o MOV, jako jsou jejich členy, komise MOV, jejich povinnosti a práva a mnoho dalších.

2.6 Financování olympijských her

Postupem času vzrůstá počet zúčastněných sportovců a disciplín. Rozsah olympijských her se stává čím dál tím větší. S tím samozřejmě souvisí i finanční nároky na jejich pořádání. Finanční prostředky pocházejí z řady zdrojů. Obecně plynou z veřejného a soukromého sektoru.

Mnoho olympijských her bylo v průběhu let financováno z kombinace veřejného a soukromého sektoru. Kombinace dvou financování využily olympiády v Soulu, Barceloně a Sydney. Veřejně byly financovány hry v Montrealu a Mnichově, zatímco v Atlantě a Los Angeles byly převážně financovány soukromým sektorem. Ukázalo se, že OH v Montrealu skončily finanční katastrofou. Hned po jejich skončení čelil Montreal dluhům, které splatil za 30 let (PREUSS, 2004).

2.7 Olympijská agenda 2020

Olympijská agenda 2020 byla schválena na 127. zasedání Mezinárodního olympijského výboru v Monaku 8. a 9. prosince 2014. Olympijská agenda 2020 je střednědobý plán olympijského hnutí, který zahrnuje všechny budoucí strategie a plány MOV. Dokument se skládá ze čtyřiceti podrobných doporučení, první polovina ze 40 se vztahuje na olympijské hry a druhá na MOV. Doporučení je založeno na celoročním procesu diskuzí a konzultací se všemi zapojenými stranami olympijského hnutí, externími odborníky a veřejností. Několik pracovních skupin pak z toho sestavilo předfinální verzi před 127. zasedáním MOV, na kterém se hlasovalo o každém doporučení jednotlivě (Olympic Agenda 2020: 20+20 Recommendations, 2015).

Hlavním cílem těchto doporučení je zjednodušit a zlevnit kandidaturu na pořádání olympijských her. V tomto dokumentu obsahují pouze změny, což znamená, že

neuvedené zůstávají zachované. Jednotlivá doporučení jsou vyjmenována v bodech (Olympic Agenda 2020: 20+20 Recommendations, 2015):

1. Kandidatura jako pozvánka
2. Nová kritéria hodnocení kandidátských měst
3. Redukce nákladů kandidatury
4. Uplatnění udržitelnosti ve všech aspektech olympijských her
5. Uplatnění udržitelnosti do každodenní činnosti olympijského hnutí
6. Úzká spolupráce s dalšími organizátory sportovních akcí
7. Posílení vztahů s organizátory sportu pro lidi s různými schopnostmi
8. Navázání vztahů s profesionálními ligami
9. Stanovení struktury olympijského programu
10. Přejít od všeobecného sportovního programu k programu založenému na akci
11. Podpora rovnoprávnosti žen a mužů
12. Redukce nákladů a posílení flexibility managementu olympijských her
13. Maximalizace součinnosti s zapojenými stranami olympijského hnutí
14. Posílení 6. základního principu olympismu
15. Změna filosofie na ochranu čistých sportovců
16. Využití fondu MOV s 20 mil. amerických dolarů na ochranu čistých sportovců
17. Ocenění čistých sportovců
18. Posílení podpory sportovců
19. Spuštění olympijského kanálu
20. Přijímat strategická partnerství
21. Posílení pozice MOV
22. Rozšíření vzdělávacích programů založených na olympijských hodnotách
23. Zapojení se do různých komunit
24. Zhodnocení programu Sport for Hope

25. Přezkoumání pozice olympijských her mládeže
26. Propojení sportu a kultury
27. Dodržování základních principů dobrého řízení
28. Podpora autonomie
29. Podpora zvýšení transparentnosti
30. Posílení nezávislosti Etické komise MOV
31. Zajištění dodržování předpisů
32. Posílení etiky
33. Zvýšení účasti sponzorů na programu „Olympism in Action“
34. Vývoj globálních licenčních programů
35. Podpora zapojení TOP sponzorů do činnosti NOV
36. Rozšíření dostupnosti olympijských symbolů pro nekomerční využití
37. Určení věkové hranice členu MOV
38. Přejít z metod výběru členů MOV od žádosti k cílenému náborovému procesu
39. Podpora aktivní komunikace se společností a v rámci olympijského hnutí
40. Přezkoumání rozsahu a složení komisí MOV

3 CÍLE, ÚKOLY A METODIKA PRÁCE

3.1 Cíle a úkoly práce

Cílem této bakalářské práce je popsat vývoj olympijského hnutí, dosavadních pokusů Korejské republiky o pořádání zimních olympijských her, prognóza ekonomických následků a analýza skutečných dopadů na korejskou ekonomiku. Dalším cílem je zjistit, jak bývalá hostitelská města využívají olympijské stadiony, a následně jejich komparace.

Hlavním úkolem bylo studium dokumentů, které se vztahovaly následujících témat:

- Historie olympismu a moderních olympijských her
- Olympijská charta
- Kandidatura o pořádání olympijských her
- Olympijská agenda 2020
- Zprávy Mezinárodního olympijského výboru
- Ekonomické následky pořádání zimních olympijských her
- Poolympijské využití stadionů

3.2 Metodika práce

Jelikož se jedná o teoretickou práci mající deskriptivně analytický charakter, hlavní metodou je analýza. Jejím opakem je syntéza neboli vytvoření celku. Pojem analýza lze chápat jako podrobné zkoumání celku za účelem pochopení jeho povahy nebo určení jeho základních rysů.

OCHRANA (2019, s. 45) říká: „Analýza je postup , kdy určitý celek rozkládáme na nižší entity. Enitami mohou být: prvky (kompoziční analýza), vztahy mezi prvky (strukturně-funkční analýza) či procesní vztahy (procesní analýza) atp.“ Metodické kroky při analýze jsou znázorněny v tabulce číslo 2.

Tabulka č. 2: Metodické kroky při analýze

Číslo kroku	Název kroku	Výstup z daného kroku
1	Identifikace celistivého předmětu zkoumání	Definování výzkumného předmětu

2	Dekompozice celku na části	Výběr vhodného druhu analýzy
3	Aplikace vybrané analytické metody	Výsledky analýzy
4	Interpretace výsledků analýzy	Interpretované výsledky analytického zkoumání

Zdroj: OCHRANA (2019, s. 45)

Cílem této metody je získat znalosti jednotlivých částí celku a poznat jejich vlastnosti. Nejjednodušším typem analýzy je analýza dat, konkrétněji dokumentů. Bylo provedeno studium dokumentů, literatury, webových zdrojů a následně zpracování získaných dat.

Další metodou je prognóza. *„Prognózování se zabývá předvíáním budoucího vývoje organizace, společnosti, ekonomiky, odvětví, životního prostředí apod. Cílem je získat představu o budoucím stavu, která je založená na racionálních způsobech předvíání“* (Management Mania, 2015).

Před konáním zimních olympijských her 2018 v Pchjongčchangu byla provedena prognóza ekonomických následků jejich pořádání.

Mezi použitými metodami také patří komparativní metoda, kterou lze použít až po analýze dat. Podmínkou komparativní metody je mít dva a více sledovaných objektů. Cílem této metody je zjišťování rozdílů nebo podrobnosti dvou a více sledovaných objektů. V této bakalářské práci byla použita za účelem identifikace poolympijského využití stadionů v jiných městech, která mají zkušenost s pořádáním zimních olympijských her. Výsledek této metody je možné využít jako směrnici k sestavení plánu poolympijského využití stadionů pro organizátory budoucích her.

4 DESKRIPTIVNĚ-ANALYTICKÁ ČÁST

Tato část práce se zabývá stručně provincií Kangwon, významem pořádání ZOH 2018 v Pchjongčechangu a dosaváními pokusy o pořádání ZOH. Dále se tato kapitola věnuje prognózou a analýzou ekonomických následků pořádání ZOH 2018, poolympijskému využití stadionů a následně jejich komparací s jinými městy.

4.1 Provincie Kangwon

Kangwon je provincie, která leží na severovýchodní části Korejské republiky. Správní oblast se skládá ze 18 měst. Podle Korejského statistického úřadu žijí v Kangwonu 1,5 milionu obyvatel. Zde existují dvě nejvýznamnější města a těmi jsou Kangnung s 220 tis. obyvatel a nejlidnatější Wondžu s 330 tis. obyvatel. Hlavním městem Kangwonu je však Čchunčchon. Rozloha Kangwonu je necelých 17 000 km², z toho 80% tvoří lesy a jen malá část je nížina, z čehož plyne, že hustota zalidnění je nízká (Gangwon province, 2016).

Jelikož Ústava Korejské republiky neuznává Severní Koreu jako oficiální stát, podle ní je severní část Korejského poloostrova ilegálně okupována Severní Koreou. Jedna správní oblast provincie Kangwon se nachází na severu od příměří, tedy v Severní Koreji. Ale samozřejmě se tam nesmí vkročit a je hlídána vojáky. Přes Kangwon prochází největší korejské pohoří Tchebek a zasahuje až na jih poloostrova. Na základě pohoří Tchebek se Kangwon rozděluje na 2 části, a to na východní část Jongdong a na západní Jongso. Z důvodu existence pohoří Tchebek tyto 2 kraje mají velmi odlišné klima, například v západním kraji je vedro a sucho, zatímco ve východním se vyskytnou srážky.

Jeho největší rozmach nastal na konci 60. let, kdy v oblasti Kangwonu byly nalezeny uhlí, železné rudy a wolframy. Díky nerostným surovinám se tam mnoho lidí přestěhovalo za práci a pracovali jako horníci. V tehdejší době vydělávali horníci nesrovnatelně více než všichni ostatní. I úředníci pracující v Soulu dostávali méně. Tehdy se říkalo, že i pes žijící v Kangwonu nosí šek. Taková zlatá éra však netrvala dlouho. Vstupem do 90. let Korea navázala diplomatické vztahy s Čínou a to znamenalo pro horníky konec. Dovoz nerostných surovin z Číny byl totiž levnější, který vedl k jejich útlumu. Postupně vymizelo 20 let slávy a lidé odcházeli. Kromě toho nebyly doly řádně zrušeny a uzavřeny, které způsobily znečištění okolního prostředí. Korejská vláda si úbytek počtu lidí v Kangwonu všimla a k oživení provincie vybudovala

Kangwon Land, který je jediným legálním kasinem, kde mohou vstoupit i Korejci. Ačkoli při výstavbě kasina nehleděli na tržní poptávku, ale jen na politiku, kasino mělo ohromný úspěch (Statistics Korea, 2013).

Kangwon se stal korejským Las Vegasem a mnozí sem jezdí na hazard. Zde však existují i negativní názory. Některí tvrdí, že se tím jen zvyšuje počet osobních bankrotů.

I přes takovou snahu je Kangwon stále jedním z nejméně lidnatějších regionů v Koreji a také patří k nejchudším. Životní úroveň místních obyvatel proto není vysoká. Obyvatelé se živí zemědělstvím a rybolovem. Mimoto je také známý cestovním ruchem. Jelikož se zde nacházejí vysoké hory a moře, každoročně sem jezdí na dovolenou. Nezáleží na ročním období, protože hory v Kangwonu nabízí nepřehledné množství turistických tras a v zimě se tu lyžuje. Nachází se tu třetí nejvyšší hora zvaná Soraksan. Dále sem často jezdí sportovci z různých odvětví na zimní soustředění. Z důvodu velkého množství sněhu v zimě si mnozí mohou myslet, že je centrem zimních sportů. Realita je ale jiná, protože zimní sporty kromě ledního hokeje a rychlobruslení nejsou v Koreji tak populární. Počasí a prostředí jsou ideální, ale infrastruktura pro zimní sporty v Koreji chybí. Předpokládá se, že Korea projevila zájem a zúčastnila se do výběrového řízení kandidátských měst z důvodu vylepšení infrastruktury pro zimní sporty.

4.2 Význam pořádání ZOH v Pchjongčchangu 2018

Na třetí pokus se Pchjongčchangu konečně podařilo uspořádat zimní olympijské hry v roce 2018. Téměř po 10 letech usilování se toho Korea dočkala. Mezitím nejen provincie Kangwon, ale také korejská vláda investovala spoustu materiálních i lidských zdrojů, aby zvýšila konkurenceschopnost a tentokrát to dopadlo dobře. Dalším úkolem je, jak úspěšně organizovat ZOH a následně jak je správně využít k národnímu a regionálnímu rozvoji. Pak je nutno položit otázku, jaké ZOH jsou považovány za úspěšné? Názory na tuto otázku budou ve světě různé. Pod slovem úspěšné ZOH si určitě každý vybaví dobře připravené a vedené soutěže, vyškolený a ochotný personál a kladné ohlasy od sportovců a médií z celého světa. O tom není pochyb. Korejská republika uspořádala mnoho mezinárodních událostí počínaje LOH v Soulu 1988, následně mistrovství světa ve fotbale spolu s Japonskem v roce 2002, mistrovství světa v atletice 2011 v Tegu, Letní a Zimní univerziády, z čehož vyplývá, že má Korea zkušenosti a know-how s organizováním mezinárodních soutěží a je připravena na další sportovní mega-událost. Korejci proto věří, že zvládnou uspořádat ZOH.

Zimní olympijské hry jsou jedním z největších sportovních akcí na světě. Na rozdíl od mistrovství světa, na kterém je jediná sportovní disciplína, olympijské hry vyžadují různé sportovní vybavení na nejvyšší úrovni a rozvinutou infrastrukturu k zajištění hladkého fungování.

Díky ZOH v Pchjongčchangu získala Korea titul "Sport Grand Slam", což je označení, které je často zmiňováno korejskými médii a je přiděleno zemi, která pořádala 4 velké sportovní soutěže. Těm 4 velkým sportovním soutěžím se rozumí letní a zimní olympijské hry, mistrovství světa v atletice a ve fotbale. Mimoto se v Koreji konala F1 Grand Prix. Země, které dosáhly "Sport Grand Slam" jsou Francie, Německo, Itálie, Japonsko a Rusko. K jeho dosažení trvalo Francií 103 let, Německu 57 let, Itálii 573 let, Japonsku a Rusku 38 let. Oproti tomu trvalo Koreji pouze 30 let. Je to relativně krátká doba. Země, které dosáhly tohoto titulu, jsou považovány za sportovní velmoci (Daum, 2018).

Provincie Kangwon je jedno z nejnavštětovanějších míst v Koreji. Pořádáním ZOH Korea může rozšířit zdroje v oblasti cestovního ruchu a tím poskytnout důležitý impuls pro rozvoj turismu v Kangwon. Pomocí tímto zdrojem lze zlepšit image daného regionu a vést k regionální hrdosti místních obyvatel. Příkladem může být Barcelona, jejímž

image po olympiádě stále vzrůstá. Olympijské hry jsou nejvýznamnější mezinárodní akcí, které přinesly slávu Barceloně. Barcelona prošla výraznou změnou. V roce 1990 se umístila na jedenáctém místě v žebříčku nejlepších evropských měst, kdežto po letních olympijských hrách 1992 se posunula až na šesté místo (TAYLOR, 2012).

Olympiáda ovlivňuje nejen sport, ale i politiku, ekonomiku, vzdělávání a kulturu v hostitelské zemi. Organizování mezinárodní sportovní soutěže je nejvhodnějším způsobem, jak zvýšit nation branding. Zároveň může přispět k růstu korejské národní hrdosti. Kromě toho se předpokládá, že Olympiáda přináší řadu výhod, například příliv zahraničního kapitálu, zlepšení infrastruktury a pokles nezaměstnanosti. Ze sportovního hlediska očekává korejská vláda větší zájem občanů o zimní sporty, následně jejich popularizace a podpora elitních sportovců. ZOH mohou být celosvětové party, ale nemusí být dobrá investice. Tato investice se jí musí vrátit několikanásobně nebo alespoň každý investovaný dolar, aby neprodělala. Z důvodu charakteristiky zimních sportů se očekává, že na provoz stadionů na zimní sporty bude vyžadovat mnohem víc nákladů než stadiony na letní sporty. Ačkoli ZOH trvají jen několik dní, stadiony nadále zůstanou. Proto je třeba již před výstavbou si uvědomit praktický aspekt než vnější vzhled. Je patrné, že XXIII. zimní olympijské hry jsou obrovskou příležitostí pro regionální i národní rozvoj, ale nic není zaručené. ZOH 2018 v Pchjongčchangu může být hnízdem pro husy snášející zlaté vejce, ale ne husou.

4.3 Dosavadní pokusy Koreje o pořádání ZOH

Pokus Koreje o pořádání ZOH začal již v roce 1999, kdy Pchjongčchang a Muju [mudžu] podaly žádost o pořádání ZOH Korejskému olympijskému výboru. Jak Muju, tak i Pchjongčchang mělo zkušenost s pořádáním mezinárodní sportovní soutěže, a to Zimní univerziádu 1997 v Muju, Asijské zimní hry 1999 v Pchjongčchangu.

4.3.1 První pokus o pořádání ZOH

Korejský NOV po domácím výběrovém řízení vybral Pchjongčchang. Po předložení dokumentů a zaplacení nevratného poplatku se Pchjongčchang stalo uchazečským městem. Mezi uchazeči byly také Vancouver z Kanady, Sarajevo z Bosny Hercegoviny, Jaca ze Španělska, Salcburk z Rakouska, Charbin z Číny, švýcarský Bern a Andorra la Vella z Andory. Na základě obdržených dotazníků, které hodnotila komise MOV, MOV vybral celkem 4 postupujících v Lausanne roku 2002 - Vancouver, Salcburk, Pchjongčchang a Bern. Počet postupujících se však změnil ze 4 na 3. Protože výsledek švýcarského referenda o pořádání ZOH byl záporný, Bern se musel kandidatury vzdát (Vancouver 2010 Winter Olympics, 2010; Swissinfo, 2002).

Tři Postupující města pokračovala do dalšího kola a musela opět vyplnit podrobnější dotazník. Poté komise MOV města navštívila, ohodnotila oblasti jako jsou finance, olympijská vesnice, ubytování a další. Ze zpracovaných zpráv vyplývá, že ZOH v Pchjongčchangu je podporováno nejen korejskou vládou, ale i místními lidmi a soukromými firmami. Dopravní infrastruktura je rovněž zajištěna, ale slabiny byly nedostatek ubytování pro návštěvníky či sportovce a vzdálenost mezi olympijskou vesnicí a sportovišti. Výhody Salcburku dle zpráv jsou zkušenosti s pořádáním ZOH v 1964 a 1976 a vysoká kvalita lyžařských resortů, kdežto nevýhodou bylo pouze podceněný rozpočet na výstavbu paralympijských vesnic. Vancouver také uspořádalo několik mezinárodních sportovních akcí. Jejich návrhy jsou dobře promyšlené a stávající stadiony jsou ve světové úrovni. Mezi nevýhodou se řadil jen nedostatek vesnice pro média (Report of the IOC Evaluation Commission for the XXI Olympic Winter Games in 2010, 2003).

Zasedání MOV o pořádání ZOH 2010 se konalo v Praze roku 2003, kde probíhaly konečné volby.

Tabulka. č. 3: Výsledky volby pořadatele ZOH 2010

Město	Země	1. kolo	2. kolo
Vancouver	Kanada	40	56
Pchjongčchang	Korejská republika	51	53
Salcburk	Rakousko	16	-

Zdroj: Bid Procedure for the Olympic Winter Games of 2010, 2010.

Všechny překvapil výsledek prvního kola, kdy korejské Pchjongčchang suverénně vedlo s 51 hlasy. Jelikož Salcburk získalo nejméně hlasů, bylo vyřazeno z voleb a druhé kolo proběhlo jen se dvěma kandidáty. Všichni Korejci slavili a očekávali, že pořádání ZOH je hned za dveřmi. Ve druhém kole Vancouver obrátilo stav a zvítězil s 56 hlasy. Pchjongčchang za ním zaostal pouze o 3 hlasy. Důvodem neúspěchu bylo to, že Pchjongčchang nedokázal zaujmout členy MOV, kteří v prvním kole hlasovali pro Salcburk, a těch 16 hlasů přešlo k Vancouveru.

4.3.2 Druhý pokus o pořádání ZOH

Členové korejského NOV byli sice z prohry zklamaní, ale pořádání ZOH se nevzdali a podali znovu přihlášku pro ZOH 2014. Pchjongčchang však v tom nebylo samo. Salcburk i Soči se také hlásily podruhé. Počet uchazečských měst bylo 7, a to Pchjongčchang, Salcburk, Soči, Jaca, Sofie, Almaty z Kazachstánu a Bordžomi z Gruzie. Ostatní města byla na tom poměrně lépe, protože španělské město Jaca se účastnilo již počtvrté.

Komise MOV na základě dotazníků uchazečských měst dosáhla následujícího závěru. Za první, Pchjongčchang, Salcburk a Soči jsou schopny hostit ZOH v roce 2014. Za druhé, ačkoli koncept města Almaty byl na dobré úrovni, rozsah mezi minimálním a maximálním bodem je kolísavý, což představuje řadu výzev a rizik na ZOH. V neposlední řadě Jaca, Sofia a Bordžomi v tomto okamžiku nedosahují požadované úrovně a nejsou schopni zorganizovat ZOH (XXII Olympic Winter Games in 2014: Report by the IOC Candidature Acceptance Working Group to the IOC Executive Board, 2006).

Pchjongčchang se z prvního pokusu ponaučilo a při přípravě se soustředilo na zkrácení doby cesty mezi olympijskou vesnicí a sportovišti. Také prezentovalo, že sport může vést k míru na Korejském poloostrově. Členové MOV po návštěvě hodnotící komise a

prezentací kandidátských měst hlasovali, které město bude pořádat ZOH 2014. V prvním kole voleb byl Salcburk s nejméně hlasy vyřazen a pokračovaly zbývající 2 města. Ve druhém kole nakonec vyhrálo Soči pouze o 4 hlasy. Pchjongčchangu se opět nedařilo. Nепopulární turistická destinace a spolehnutí na technický sněh z důvodu suchého zimního klimatu zapříčinily jeho prohry.

4.3.3 Třetí pokus o pořádání ZOH

Druhý nezdařený pokus byl pro všechny bolestivý. Nikdo nečekal, že zvítězí Soči. Členové korejského NOV byli zklamní a nikdo z nich nedokázal navrhnout další třetí pokus. Atmosféra na zasedání regionální rady Kangwon byla však odlišná, kde panoval názor o další pokus, tedy třetí. Přestože některá skupina občanů s tím nesouhlasila, další pokus byl schválen regionální radou Kangwon (SONG, 2016).

Provincie Kangwon pro zvýšení úspěšnosti na ZOH hostila řadu mistrovství světa, a to v snowboardingu, v biatlonu a curlingu žen. Všechny soutěže proběhly v roce 2009. Mimo jiné organizovalo „Dream program“, který začínal jako součást konceptu ZOH 2010 v roce 2004 a funguje až do dnes. Cílem tohoto programu je pozvat mládeže ze zemí, kde nejsou zimní sporty rozvinuty, aby si je vyzkoušela a tím podporovat zimní sporty. Kromě toho trénují mládeže ke zlepšení jejich výkonu, aby dosáhla mezinárodní úrovně (Dream Program, 2019).

V Koreji existuje rčení: štěstí na třetí pokus. Politici v to věřili a podali znovu přihlášku. Uchazečským městem se kromě Pchjongčchangu staly francouzské Annecy a německý Mnichov. Jelikož Mnichov již má zkušenost s pořádáním OH a Pchjongčchang se hlásí potřetí, jejich dotazníky splňovaly veškeré podmínky. Navíc byly ohodnoceny, že mají potenciál hostit ZOH výborně bez problému. Na rozdíl od těchto měst koncept OH města Annecy byl kritizován, protože byl příliš rozptýlený. Olympijské vesnice a sportoviště byly totiž umístěny neefektivně na různých místech a samostatně, což mohou vyvolat organizační, finanční a logistické problémy. Všechna města však byla vybrána jako kandidátská města (XXIII Olympic Winter Games 2018 Working Group Report, 2010).

Zasedání MOV o pořádání ZOH 2018 se uskutečnilo v jihoafrickém Durbanu v roce 2011. Každý kandidát měl 45 minut na prezentaci, poté 15 minut na otázky. Hned v prvním kole voleb Pchjongčchang získalo 63 hlasů, Mnichov 25 hlasů a Annecy 7, čímž si Pchjongčchang zajistilo vítězství. Jeho sen se stal skutkem (Bid Procedure for the

Olympic Winter Games of 2018, 2011).

„Zaznamenali jsme obrovský pokrok Pchjongčchangu ve srovnání předchozích 2 pokusů“ uvedla na konferenci předsedkyně komise MOV Gunilla Lindberg (YOON, 2011). Korea nově vybudovala můstek na skok na lyžích, areál na biatlon, běh na lyžích a další, které mohly zaujmout komise MOV. Někteří tvrdí, že klíčovými faktory úspěchu byly jeho dlouhodobé vytrvalé pokusy o pořádání ZOH, podpora vlády a korejské firmy Samsung.

ZOH 2018 je také významné tím, že je to přesně 70 let od první účasti Koreje na ZOH. První korejská účast na ZOH byla ve švýcarském St. Moritz v 1948.

4.4 Příprava ZOH 2018

Po zvolení hostitelského města začínají přípravy největší akce zimních sportů kulminovat. Korejský NOV může uskutečnit své projekty, mezi nimiž patří výstavba a rekonstrukce sportovišť, tréninkových hal, olympijské vesnice, stadionu na ceremoniály, dopravní infrastrukturu a mnoho dalších. Kvůli existenci Severní Koreje a její hrozbě se mnozí obávají, zda bude ZOH bezpečné. Z tohoto důvodu musí zajistit větší bezpečnost jak sportovců, tak i návštěvníků.

Na ZOH budou použity celkem 12 sportovišť, z toho byla polovina nově vybudována a druhá polovina byla zrekonstruována. Celkové náklady na jejich výstavbu a rekonstrukci činí necelých 850 miliard korejských wonů, tedy v přepočtu přibližně 750 milionů dolarů. Nově postavenými sportovišti jsou Ice Arena Kangung, hokejové arény Kangung a Kwandong, ovál Kangnung, lyžařské středisko Čongson a Alpensia olympijská dráha. Hlavním a nejnákladnějším stadionem je Pchjongčchang Olympijský stadion, jenž stál 109 milionů dolarů (Desk, 2016).

Zajímavostí je, že tento stadion byl postaven bez střechy a poslouží pouze čtyřikrát jako místo konání zahajovacích a závěrečných ceremoniálů olympijských a paralympijských her, poté bude zbourán. Do všech stadionů se sportovci mohou dostat autobusem do 30 minut.

Korea dokázala před ZOH zlepšit dopravní infrastrukturu. Přímé dopravní spoje z hlavního města do Pchjongčchangu kromě dálnice dosud neexistovaly. Cesta z Soulu do Pchjongčchangu trvá autem minimálně 3 hodiny. Autobusem, kterým by jela většina sportovců a členů výboru, by samozřejmě trvalo o něco déle. Z tohoto důvodu musel korejský NOV vymyslet, jak zkrátit cestu. Nakonec se rozhodlo o prodloužení železničních tratí KTX (Korea Train Express) až na východ Koreje. Železniční stavba sice trvala 5 let, ale byla dokončena v prosinci 2017. Tato trať z Soulu do Pchjongčchangu a Kangungu měří něco málo přes 200 km. KTX urazí tuto vzdálenost za 2 hodiny. Tento dopravní prostředek budou využívat převážně návštěvníci, kdežto dobrovolníci, sportovce a členy MOV či NOV z různých zemí pojme speciální olympijský pruh na dálnici pro rychlejší hromadný přesun.

OH nejsou jen stadiony či olympijská vesnice. Pořádající země a partneři OH také poskytují řadu služeb. Korejský NOV považuje ZOH 2018 za „ICT Olympics“, což znamená spojení ZOH s nejmodernějšími informačními a komunikačními

technologemi a otevírá zcela novou kapitolu ZOH. ICT zahrnují 5G síť, internet věcí, UHD (ultra vysoké rozlišení), AI (umělá inteligence) a VR (virtuální realita).

Korejský telekomunikační operátor KT jako první z celého světa uvede 5G síť, která je založena na vysokorychlostním výkonu. Tato síť umožňuje sledovat sportovní přenosy v UHD bez zpomalení a vypadávání a využívání mnohem rychlejšího wifi na olympijské vesnici. Cestu z Inčchon letiště do místa konání her zvládnou cizinci velice snadno bez jakýchkoliv problémů díky rozšířené realitě (AR). Mohou stáhnout aplikaci, která zobrazuje realitu přidanou digitálními prvky, v tomto případě trasu. Během OH provozuje nepřetržité call centrum v různých jazycích umělou inteligencí. Prostřednictvím AI mohou lidé dostávat informace o programů OH 24 hodin denně. Dále díky VR si mohou návštěvníci vyzkoušet zimní sporty, např.: jaké je být skokanem na lyžích. I na letišti je instalována obrovská obrazovka, díky níž mohou sledovat programy OH. Již během celé cesty z letiště do Pchjongčchangu mohou lidé zažít ZOH (CHOI, 2018).

Příprava zahrnuje nejen výstavbu, nýbrž i cestovní ruch. Během konání OH přijíždí nespočet návštěvníků. Zahajuje festival pod názvem „kulturní olympijské hry“ v různých místech. Pestrý doprovodný program v Soulu a v provincii Kangwonu uvítá návštěvníky z celého světa. Na jezeru Kyungpo, jedno z nejpopulárnějších míst v Kangnungu, se bude konat světelná show na téma měsíční svit. Poblíž toho se nachází pláž téhož názvu, kde bude i výstava o lidové písni. Pozornost cizinců upoutá i koncert o DMZ, tedy o demilitarizované zóně, který divákům poukáže na naděje na mír mezi oběma Korejemi. Ve všech místech bude koncert kpop (korejský pop), street dance, muzikál, možnost vyzkoušet si tradiční korejský oděv a mnoho dalších. S platnou vstupenkou na ZOH 2018 mohou lidé na některé události navštěvovat zcela zdarma (JUNG, 2018).

Někteří se však obávali nebezpečí kvůli Severní Koreji. Severní Korea totiž opakovaně otestovala jaderné zbraně a odpálela rakety. Thomas Bach, který už několikrát Koreu navštívil, na mítinku MOV v Limě oznámil, že sleduje jejich situaci, ale nevidí žádný důvod pro bezprostřední obavy o napětí na Korejském poloostrově. Také dodal, že bude pokračovat v přípravě ZOH (BODEEN, 2017).

Součástí přípravy OH je rovněž i poolympijské využití všech sportovišť. Dvě hokejové arény převezmou univerzity Wondžu a Kwandong a ostatní arény v Kangnungu budou po olympijských hrách přeměněny na tělocvičnu, bazén a výstaviště. Náklady na

přeměnu budou dosahovat několik desítek milionů dolarů. Město také musí každoročně vynaložit nemalou částku na jejich provoz. Když korejský organizační výbor OH stále nemá strategii nebo plán na poolympijského využití, je těžké se vyhnout kritice o plýtvání penězi a považování za úspěšné ZOH.

4.5 Prognóza ekonomických dopadů ZOH 2018

Sportovní události celosvětového formátu jako letní a zimní olympijské hry jsou považovány za „place marketing“, které kromě stimulaci cestovního ruchu umožňuje obrovský rozvoj infrastruktury, zlepšení image daného státu, příliv zahraničního kapitálu a mnoho dalších. Z těchto důvodů byly olympijské hry od 90. let vnímány jako důležitou hnací silou rozvoje státu či regionu. Celosvětové sportovní události sice mohou přinášet výše uvedená pozitiva, ale za to vyžadují ohromné investice, které mohou představovat finanční zátěž.

Aby organizační výbor OH očekával ekonomické dopady, náklady na OH musí být pokryty. Pokud ne, v tomto případě nemá smysl o nich mluvit. Největší příjmem, který pokryje náklady na OH jsou příjmy z prodeje vysílacích práv. Druhým zdrojem jsou sponzoři či partneři, kteří si kupují právo na využívání olympijských symbolů ke svým marketingovým účelům. Dalším tokem příjmu je příjem z prodeje vstupenek na OH. Kromě toho ještě plyne z licencování, např.: olympijské suvenýry a merchandising. Výše zmíněné příjmy se však dělí mezi organizačním výborem, MOV, NOV a mezinárodními federacemi.

Olympijské hry se stávají čím dál nákladnější zejména pro méně vyspělé země, které vidí OH jako byznysová příležitost. Vzhledem k vysokým nákladům většina hostitelských měst OH donedávna pochází z rozvinutých zemí. Situace se však začíná měnit. Zájem o pořádání OH rozvinutých zemí postupně klesá. Mezi vědci dochází k neustálému sporu o přínos pořádání OH.

JOHNSON, GROOTHIUS a WHITEHEAD (2001) tvrdí, že i když z toho může plynout zisk, objem zisku není větší než náklady na budování nové arény. Také doplňují, že pokud město chce ekonomický rozvoj, mělo by investovat do jiných efektivnějších odvětví než do sportu. Na druhou stranu dle SEOL a KIM (2011) pořádání sportovních akcí přispívá ke zlepšení sociální soudržnosti a identity a s tím spojené i zvýšení národní hrdosti.

Dopady pořádání OH lze rozdělit na několik oblastí, a to na ekonomickou, politickou, sociální a kulturní a oblast životního prostředí. Ekonomické dopady pořádání ZOH se dále dělí na přímé a nepřímé.

4.5.1 Prognóza přímých ekonomických dopadů ZOH 2018

Přímé ekonomické dopady představují dopad plynoucí z výstavby infrastruktury jako stadiony, dopravní síť a ubytování. Výstavbou dopravní a ubytovací infrastruktury se lidé mohou do Pchjongčchangu dostat snadněji a rychleji.

Tabulka č. 4: Předpokládané investice na infrastrukturu

	Předpokládané investice v mil. dolarech	Hodnota multiplikačního efektu v mil. dolarech
Letiště	0,5	0,829
Dopravní infrastruktura	3 612	5 989
Ubytování	683	1 425
Stadiony	479	1 041
Olympijská vesnice	724	1 573
Mediální vesnice	341	741
Celkem	5 839,5	10 769,829

Zdroj: Organizační výbor OH Pchjongčchang (2011)

Jak z tabulky lze vyčíst, největší podíl předpokládaných investic tvoří dopravní infrastruktura. Prodloužení trati KTX a zkrácení doby cestování z Soulu do Pchjongčchangu způsobily tak vysokou sumu. Na rozdíl od toho se na letiště investuje výrazně méně, protože hlavní letiště Soul/Inčchon patří mezi nejlepšími letišti světa.

Hodnota multiplikačního efektu byla vypočítána vynásobením koeficientu multiplikátoru produkce daného oboru dle Korejské národní banky (2017) a předpokládaných investic banky.

4.5.2 Prognóza nepřímých ekonomických dopadů ZOH 2018

Nepopulární destinace nebo dokonce dosud neznámé destinace jako je Pchjongčchang v Korejské republice, pořádáním ZOH 2018 může očekávat další zvýšenou poptávku po jeho turismu i po skončení ZOH. Takový případ můžeme pozorovat například japonské Sapporo. Dále se odhaduje, že příjmy Korejské republiky z návštěv zahraničních turistů se zvýší přibližně o 517,5 milionů dolarů díky ZOH 2018.

Obrázek č. 1: Výpočet příjmů Koreje z návštěv zahraničních turistů

$$520\ 095 \times 995 = 517\ 494\ 525$$

3,9% z 13 335 758 X průměrné výdaje

Zdroj: vlastní tvorba

Počet návštěvníků Koreje v roce 2002, kdy se konalo MS světa ve fotbale, se vzrostlo o 3,9% oproti předešlému roku. Korea Tourism Organization (2012) a Tourism Knowledge and Information System (2019) uvádějí, že Koreu navštívilo celkem 13 335 758 zahraničních turistů v roce 2017 a jejich průměrná spotřeba dosahuje 995 dolarů na osobu. Předpokládá se, že díky ZOH 2018 vzroste počet zahraničních návštěvníků Koreje o 3,9% ve srovnání s předchozím rokem, což je 520 095.

Takovým způsobem lze vypočítat i odhadovanou spotřebu občanů Koreje navštěvující provincii Pchjongčchang. Gangwon Statistical Information (2019) a Korea Tourism Organization (2018) uvádějí, že Pchjongčchang navštívilo celkem 10,4 milionů Korejců v roce 2017 a průměrně utratilo 200 amerických dolarů na osobu. V případě, že přijíždí během konání ZOH o 30% turistů navíc, tedy 3,12 miliony korejských turistů, a spotřebuje průměrně 200 dolarů, odhadovaná částka je 624 milionů dolarů. Znázornění výsledku výpočtů je následující:

Obrázek č. 2: Výpočet příjmů Koreje z návštěv domácích turistů

$$3\ 120\ 000 \times 200 = 624\ 000\ 000$$

30% z 10 400 000 X průměrné výdaje

Zdroj: vlastní tvorba

Očekává se, že příjmy Koreje z cestovního ruchu vzroste o 1,141 miliardu dolarů.

Tabulka č.5: Součet odhadovaných spotřeb turistů

	Odhadovaná spotřeba v mil. dolarech
Útrata zahraničních turistů	517,5
Útrata místních turistů	624

Celkem	1 141,5
--------	---------

Zdroj: vlastní tvorba

Počet návštěvníků roste i po skončení zimních olympijských her, což znamená, že ta hodnota bude mnohem vyšší.

Kromě toho se pořádáním ZOH 2018 zlepší image Korejské republiky a zviditelní se Pchjongčchang, které rovněž přispívají ke zlepšení image korejských firem i jejich ekonomické výkonnosti z dlouhodobého hlediska. Konkrétněji, zlepšení image korejských firem může vést k pozitivní řetězové reakci, jako nárůst vývozu produktů a následně i nárůst cen těch produktů na světovém trhu. Příkladem může být Japonsko, kdy lidé vnímají Japonsko za vyspělé a kupují japonské produkty s tím, že jsou kvalitnější než produkty ostatních zemí.

Některé globální společnosti si zaplatí několik desítek milionů dolarů za marketing na vylepšení image. V tomto případě mohou přibližně 15 nejvýznamnějších korejských společností vylepšit své image alespoň o 1%, což je prakticky nekvantifikovatelné.

BRÜCKNER a PAPP (2013) dále uvádějí, že další pozitivní ekonomické dopady, které lze očekávat, jsou následující:

- Růst reálného HDP na obyvatele až 5 let před organizací OH.
- Soukromá spotřeba má tendenci růst až po dobu 6 let od skončení OH.
- Investice do infrastruktury vedou ke zlepšení celkových výrobních podmínek domácích i zahraničních podniků.
- Pozitivní vliv na akciový trh již od fáze kandidatury.

Korea by se měla zabývat i poolympijskou situací Pchjongčchangu a udržovat stadiony v dobrém stavu, aby přilákala zahraniční sportovce na soustředění nebo aby se tu mohly konat další mezinárodní sportovní události.

4.5.3 Negativní prognóza ekonomických dopadů ZOH 2018

Mezi vědci však existují i opačné názory. Politici a stavební investoři zveličováním ekonomických efektů si zajistí oprávněnost pořádání mezinárodních sportovních akcí a ospravedlňují používání veřejných zdrojů, které byly určeny na pořádání sportovních akcí. Navíc do ekonomických následků zahrnují nejen výnosy, ale i výdaje a manipulují s tím.

Byly zaznamenány případy, kdy byly odhady ekonomických následků nadměrně nadsazené. Místní politici Denveru v USA očekávali, že pořádáním NBA All-Star 2005 navštíví 100 000 domácích i zahraničních turistů. Ale kapacita stadionu Pepsi Center, kde by se konal zápas NBA All-Star, byla pouze 20 000 a denverské hotely nabízely jen 6 000 pokojů. Z toho vyplývá, že dosáhnout odhadovaných efektů je téměř nereálné (MATHESON, 2006).

Stejně můžeme aplikovat na zaměstnanost, kdy dle MILLERA (2002) výstavba nových sportovních zařízení nepřispívá k růstu zaměstnanosti, nýbrž se jedná pouze o alternativní zaměstnanost. Například výstavba nového stadionu většinou prodlužuje dobu zhotovení jiné místní stavby nebo dokonce se pozastavuje a soustředí se na stadion, který je pro investory prioritou. Z tohoto důvodu tvrdí, že přínos z OH se blíží k nule.

4.6 Příjmy a výdaje ZOH 2018 v Pchjongčchangu

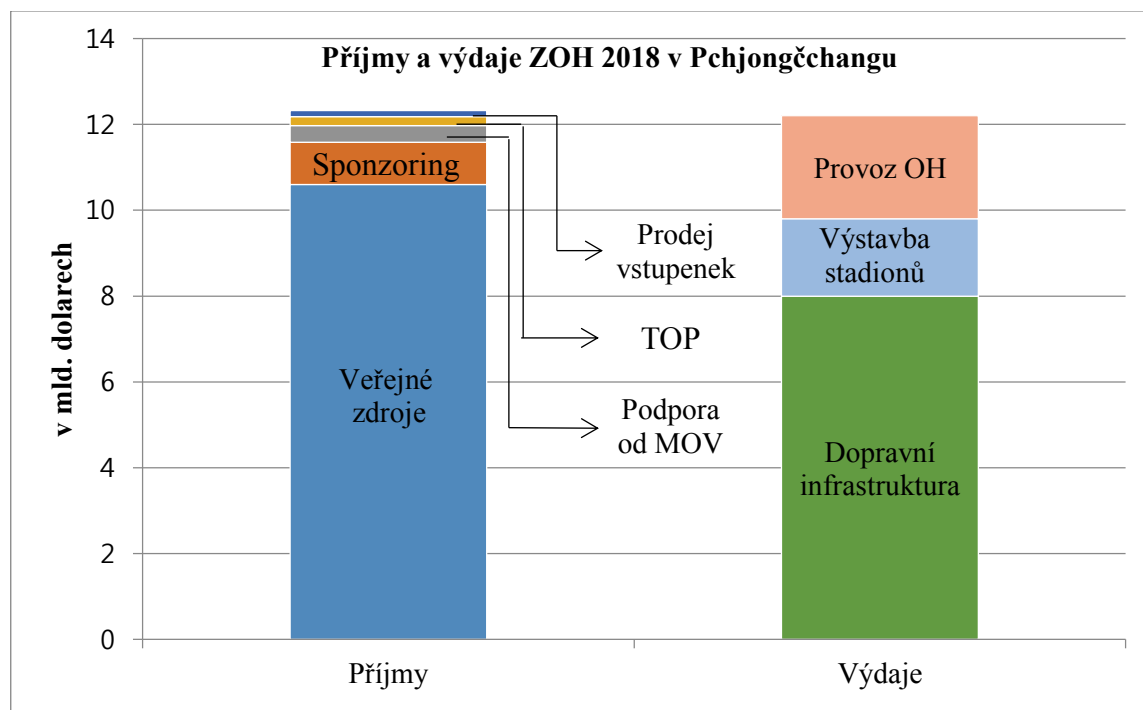
Organizační výbor OH Pchjongčchang a vláda Korejské republiky nakonec investovaly skoro 13 miliard dolarů na ZOH 2018, což je dvojnásobek odhadovaných nákladů (SIPE, 2018).

Dle cizích zdrojů byly vynaloženy 13 miliard dolarů, kdežto některé korejské zdroje (HONG, 2018; Dreamwiz, 2018) uvádí přibližně 12,2 miliard dolarů. 8 miliard z 12,2 miliard dolarů bylo na prodloužení trati KTX a dálnic, na výstavbu a rekonstrukci stadionů vyšlo na 1,8 miliard. Náklady na samotné olympijské hry (provoz) dosáhly 2,4 miliardy dolarů.

Příjmy POCOG činily přibližně 12,3 miliard dolarů. Největší podíl příjmů tvoří státní a regionální podpory ve výši 10,6 miliard dolarů, které primárně šly na zdokonalení infrastruktury a výstavbu stadionů. Druhou položkou příjmu je financování ze soukromého i veřejného sektoru včetně partnerů. Více než 80 korejských firem jak finančně, tak i materiálně podpořily ZOH, např.: Samsung kromě financování za TOP (The Olympic Partners) poskytlo dalších 90 milionů dolarů včetně domácích spotřebičů. Suma druhé položky příjmu dosáhla necelou 1 miliard, přesněji 0,98 miliard (980 milionů) dolarů, což je o 18,3% více než očekávané částky. Dále MOV poskytlo finanční prostředky 0,39 miliard dolarů na podporu ZOH 2018 a od TOP jako jsou Coca-Cola, Intel, Visa, Samsung a další dostalo 0,21 miliard. V neposlední řadě vydělalo 0,14 miliard dolarů z prodeje vstupenek. Celkem 91,4% vstupenek bylo

prodáno. Toto číslo je o něco málo větší než ZOH Soči 2014. 80% bylo prodáno na území Korejské republiky a zbylých 20% v zahraničí (Danawa, 2018; HeraldK, 2018; JO, 2018).

Graf č. 1: Příjmy a výdaje ZOH 2018 v Pchjongčchangu

Zdroj: Danawa (2018), HeraldK, ERALDK (2018), JO (2018)

4.6.1 Výsledek ZOH 2018 v Pchjongčchangu

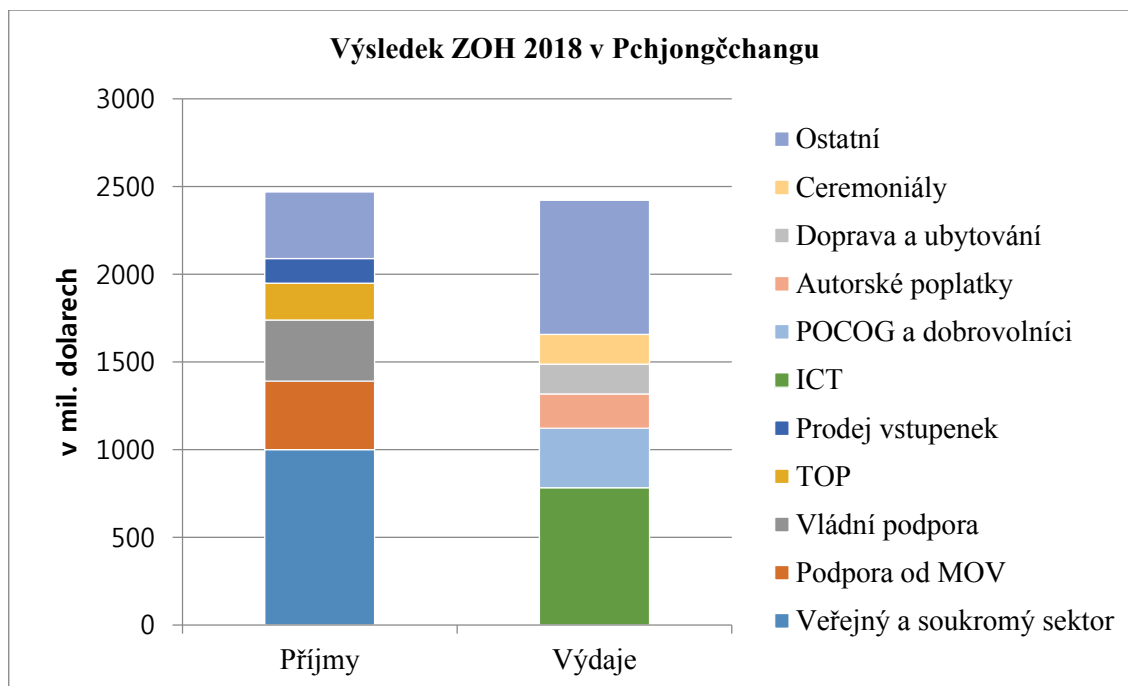
Způsob měření zisku OH je však odlišný. Je nutné rozlišit 3 rozpočty:

- Příjmy a výdaje organizačního výboru OH
- Investice spojené s olympijskými sportovišti
- Neolympijské projekty na infrastrukturu, které působí dlouhodobě přínosné pro město, např.: letiště, silnice.

POCOG při měření nákladů a přínosů zahrnuje jen výdaje a příjmy organizačního výboru OH a jiné investice jako investice spojené s olympijskými sportovišti či na infrastrukturu, které jsou financovány z veřejných zdrojů, nezapočítalo. To znamená, že POCOG počítalo jen s výdaji v době trvání ZOH.

Graf č. 2: Výsledek ZOH v Pchjongčchang 2018

Zdroj: Donga (2018)

Je nutné zmínit, že se jedná o odhadovaný výsledek z března minulého roku. Jak z grafu lze vyčíst jejich příjmy se skládají z soukromého i veřejného sektoru, MOV, TOP, prodeje vstupenek a ostatní. Příjem z soukromého a veřejného sektoru tvoří největší část, z čehož vyplývá, že na pořádání ZOH se podílely veškeré domácí firmy i státní instituce. Podpora vlády v tomto případě představuje pracovní síla a další. Příjmy z prodeje vstupenek a TOP jsou stejné z předchozího grafu.

POCOG velkou část peněz utratil za informační a komunikační technologie (ICT), které je pro OH důležité k přenosu informací a dat po celém světě. Jak již bylo zmíněno, POCOG s korejskými firmami především s telekomunikačními se snažilo předvést zcela nové 5G, kvůli kterému se předpokládá zvýšené výdaje. Náklady na provoz organizačního výboru a na dobrovolníky činily 340 mil. dolarů. POCOG poskytlo 22 400 dobrovolníkům stravu, ubytování i cestovné na území Korejské republiky, např.: jízdenka ze Soulu do Pchjongčchangu. I přes takovou skutečnost dokázalo relativně snížit náklady díky využíváním vysokoškolských kolejí jako ubytování dobrovolníků. Autorské poplatky MOV tvoří nemalou část. Za poskytnutí práv k užití olympijské symboliky uhradilo 194,5 mil. dolarů. Za dopravu sportovních vybavení, členy MOV, NOV, novinářů a jejich ubytování vynaložilo 170 mil. dolarů. Výdaje na zahajovací a závěrečné ceremonie a olympijskou pochodeň na rozdíl od předchozích her se pohybovaly výrazně níže, na úrovni 170 mil. dolarů. Poslední položkou jsou ostatní

výdaje na zajištění bezpečnosti, výdaje na zdravotnictví a jiné, které tvoří nezanedbatelnou část.

Více než rok po skončení ZOH Pchjongčchang 2018 předseda POCOG Lee Hee-Beom na zasedání MOV v Argentíně oznámil, že jeho organizační výbor dosáhl kladného výsledku, minimálně 55 mil. dolarů. Zisk z OH je obvykle rozdělován mezi MOV, organizačním výborem OH a hostitelským NOV k podpoře sportu a olympijského hnutí, ale MOV se výjimečně rozhodlo přispět svůj podíl na zisku k rozvoji sportů v Koreji. (International Olympic Committee, 2018).

Detailnější údaje o příjmech a výdajích nejsou uvedeny.

4.7 Ekonomické následky pořádání ZOH 2018

Zimní olympijské hry Pchjongčchang 2018, které trvaly od 9 do 25. února 17 dní, skončily bez výrazných problémů. Zúčastnilo se celkem 2 833 sportovců z 92 zemí včetně Rusů, kteří soutěžili jako „Olympijští sportovci z Ruska“, a soutěžilo se v 7 sportech, 15 disciplínách a 102 akcích. Nadto se podíl ženských sportovců blížil téměř k polovině, 6 zemí nastoupili na ZOH poprvé a více než čtvrtina světové populace sledovala OH, což je 124% zvýšení oproti minulému ZOH v Sochi. Díky největší účasti sportovců a zemí jsou tyto olympijské hry považovány za největší olympijské hry vůbec. (The Factsheet the Olympic Winter Games, 2018).

Mnoho dobrovolníků bylo součástí olympijských her a nespočet turistů navštívilo Pchjongčchang během konání ZOH. Nyní po skončení ZOH turisté odjeli, dobrovolníci a reportéři opustili Pchjongčchang, reklamní plochy partnerů OH byly vyklizeny i zprávy a články o olympijských hrách postupně zmizely. Jakmile ZOH skončily, obavy místních občanů se zvětšovaly. Korejská vláda totiž neměla přiměřená opatření na „Post-Pchjongčchang“.

Hlavními přímými ekonomickými následky pořádání ZOH je zlepšení dopravní infrastruktury. Kangwon bylo nejzaostalejší a zároveň dosud neexistovaly rychlé dopravní cesty do Kangwonu. Díky olympijským hrám se tam lidé mohou dostat pohodlně a mnohem rychleji. To je i důvod, proč tato provincie tak dlouho i přes několik nezdarů usilovala o jejich pořádání. Železniční trať ze Soulu do Pchjongčchangu/Kangnungu byla renovována, čímž zkrátil návštěvníkům čas jízdy a stala se nejrychlejším dopravním prostředkem. Počet vlakových spojů tam a zpět v době konání her stoupl až na 67. Kromě vlaků mohou obyvatelé využívat svá auta či

autobusy. Dálniční doprava rovněž prošla řadou změn. Došlo k modernizování již existujících dálnic a několik dálničních úseků bylo nově vybudováno pro plynulost provozu. První vstupní bránou zahraničních turistů je letiště, na kterou se nesmí zapomenout. Před OH dokázali Korejci postavit terminál 2, který byl v době her sloužen převážně pro olympioniky.

Další následky jsou možné pozorovat i ve výkazu platební bilance pro rok 2018, který sestavila Korejská národní banka.

Tabulka č. 6: Platební bilance Jižní Koreje pro rok 2018

v milionech dolarech

Platební bilance	2016	2017	2018
Běžný účet	97 923,7	75 230,9	76 408,5
Bilance zboží	116 461,7	113 592,9	111 866,6
Vývoz zboží	511 926,1	580 310,2	625 437,4
Dovoz zboží	395 464,4	466 717,3	513 570,8
Bilance služeb	-17 338,4	-36 734,1	-29 737,1
Vývoz služeb	94 809,1	89 701,3	99 057,2
Dovoz služeb	112 147,5	126 435,4	128 794,3
Výrobní služby - saldo	-5 761,9	-6 955	-7 557,5
Doprava - saldo	-1 328,5	-5 418,4	-4 373,9
Cestovní ruch - saldo	-10 357,4	-18 323,7	-16 654
Stavební práce - saldo	9 556,5	7 877,9	9 483,1
Pojišťovací služby - saldo	-283,3	-106	-97,1
Finanční služby - saldo	61,5	296,4	846,1
Telekomunikační služby, služby v oblasti počítačů a informační služby - saldo	990,5	1 125,6	2 106,8
Poplatky za využívání duševního vlastnictví - saldo	-2 493,4	-2 414,8	-2 128,6
Opravy a údržba - saldo	0,9	-99	-15,7
Ostatní podnikatelské služby - saldo	-7 721,2	-12 213,5	-11 211,2
Osobní, kulturní a rekreační služby - saldo	468,3	197,6	259,5
Služby vládních institucí - saldo	-470,4	-701,2	-394,6
Bilance výnosů - saldo	4 567,1	5 336,9	2 777,7
Bilance běžných převodů - saldo	-5 766,7	-6 964,8	-8 498,7

Kapitálový účet	-46,2	-26,8	188,9
Finanční účet	99 811,3	84 425,3	70 489,3
Bilance přímých investic - saldo	17 785,2	16 156,5	24 437,9
Přímé investice - aktiva	29 889,5	34 069,4	38 917,2
Přímé investice - pasiva	12 104,3	17 912,9	14 479,3
Bilance portfoliových investic - saldo	66 970,2	57 853	43 884
Portfoliové investice - aktiva	63 200,3	75 325,7	64 992,4
Portfoliové investice - pasiva	-3 769,9	17 472,7	21 108,4
Finanční deriváty	-3 440,1	-8 253,3	-1 311,1
Bilance ostatních investic - saldo	10 880,8	14 312	-14 013,4
Ostatní investice - aktiva	10 168,3	15 681,6	-7 412,4
Ostatní investice - pasiva	-712,5	1 369,6	6 601
Bilance rezervních aktiv	7 615,2	4 357,1	17 491,9
účet chyb a opomenutí	1 933,8	9 221,2	-6 108,1

Zdroj: Korejská národní banka (2019)

Dle Korejské národní banky (2019) skončila platební bilance Korejské republiky pro rok 2018 přebytkem. Běžný účet platební bilance činil 76 408,5 milionů dolarů, což je po zaokrouhlení o 1 178 mil. dolarů více než v předchozím roce. Na jeho přebytku měla výraznější podíl bilance zboží, i když se oproti loňsku snížila. Export zboží se ale Koreji dařil o 7,8 % lépe než rok 2017. Předpokládá se, že efekt zviditelnění či zlepšení image korejských firem postupně ukazuje. S exportem se zvýšil i import zboží zhruba o 10 %, a to z důvodu zvýšení cen komodit (ropy). Bilance služeb se na rozdíl od bilanci zboží nacházela v mínusu, ale hodnota deficitu bilance služeb klesla. K jejímu poklesu přispěly položky doprava a cestovní ruch. Nejen v letecké dopravě došlo k výraznému zlepšení, nýbrž i ve stavební práci a telekomunikační službě. Tyto změny byly doprovázeny nárůstem počtu zahraničních turistů do Korejské republiky, počtu nových vnitrostátních a mezinárodních stavebních projektů a zavedením moderních technologií, které úzce souvisejí s pořádáním OH. Schodek poplatků za využívání duševního vlastnictví se snížil díky prodejem ochranných známek v oblasti audiovizuální, počítačových her a další, kterými se Korea pyšní.

Finanční účet sice také byl v přebytku, ale cca o 13 940 mil. dolarů méně v porovnání s minulým rokem, tedy 70 489,3 mil. dolarů. Položku přímých investic aktiv lze považovat za rozevírající se nůžky, protože přímé investice korejských občanů v zahraničí se rok od roku zvyšuje a přímé zahraniční investice do korejské ekonomiky

naopak klesá. Opačná situace nastává v oblasti portfoliových investic, kdy portfoliové investice Korejců do zahraničí (aktiva) ubývaly, zatímco portfoliové investice cizinců do trhu Koreje (pasiva) vzrostly.

Výkaz platební bilance naznačuje, že si Korejská republika vede poměrně dobře. Domnívá se, že vzestup korejské ekonomiky je zásluhou zimních olympijských her 2018 v Pchjongčchangu.

Pořádáním jednu z nejvýznamnějších sportovních událostí získala Korea kromě výše uvedených řadu dalších výhod. V první řadě jde o zlepšení image státu. Do dnešní doby si mnozí pletou Korejskou republiku s KLDK. Navíc název místa konání Olympiády se podobal hlavnímu městu Severní Koreje – Pchjongčchang a Pchjongjang. Zároveň světu ukázal, že je Jižní Korea relativně vyspělá a bezpečná. Za druhé dokázala nejen zlepšit image již světově známých korejských firem, ale i zviditelnit malé a střední podniky, což se odrazilo na vývozu. Vývoz meziročně stoupl o 5,4%. Výrazný růst vývozu zaznamenaly ropný (o 32,5%), polovodičový (o 28,9%) a chemický průmysl (o 12,6%). Mimoto dle Mezinárodní dodavatelské asociace Korejské republiky (2019) se korejským stavebním firmám podařilo získat víc zahraničních zakázek než vloni. Jejich největším zákazníkem se staly Spojené arabské emiráty (International Contractors Association of Korea, 2019).

Zatímco v makroekonomických souvislostech jasně převažují výhody, z pohledu mikroekonomického koexistují výhody i nevýhody. Pozitivní následky z mikroekonomického hlediska jsou následující:

- Oživení domácí ekonomiky
- Vyvážený rozvoj regionů
- Stimulace vývoje špičkových technologií

Oživení domácí ekonomiky a vyvážený rozvoj regionů mezi sebou velmi úzce souvisejí, protože rozvojem regionů se přitahuje spousta domácích turistů, které utrácením svých peněz přispívají k oživení domácí ekonomiky. Takový případ nastal v Koreji. Korejská vláda a místní samosprávy musely vybudovat či zdokonalit budovy a dopravní infrastrukturu, čímž vzrostla zaměstnanost. Pchjongčchang, jedna z nejhudších provincií v Koreji, se díky zimním olympijským hrám mohlo vyvíjet a přilákat více turistů. Počet domácích turistů v době konání ZOH, tedy v únoru, dle Statistics Korea (2019) dosáhl necelých 15,5 milionů a utratili téměř 2 miliardy dolarů, což je

srovnatelné číslo s hlavní sezónou cestovního ruchu. Dále tvrdí, že přijeli přes 1 milion zahraničních turistů a utratili kolem 15 miliard dolarů. Jelikož není reálné přesně změřit, kolik turisté utratili, předpokládá se, že ta hodnota bude mnohem vyšší.

Jak již bylo zmíněno výše, ZOH v Pchjongčchangu jsou specifické tím, že se jedná o „ICT Olympics“, díky němuž dochází ke stimulaci vývoje špičkových technologií, např.: 5G síť byla uvedena poprvé na světě v Koreji a je přístupné pro všechny tamější uživatele. Navíc navrhla možnost vytvoření nového trhu využití technologií AR, VR a internet věcí na sportovním poli.

Také bylo zaznamenáno, že korejský reálný HDP na obyvatele je s mírnými korekcemi rostoucí (The World Bank, 2019). Korejský akciový trh je od doby kandidatury ZOH mírně rostoucí, ale svého maxima dosáhl na konci ledna loňského roku a nyní klesá (Investing, 2019). Předpokládá se, že investicemi do infrastruktury se celkové výrobní podmínky domácích i zahraničních podniků vylepšily. Z toho vyplývá, že tvrzení BRÜCKNERA a PAPPY (2013) je ve většině případů pravdivé.

4.7.1 Následky v oblasti jiné než ekonomické

Následky pořádání ZOH existují nejen v oblasti ekonomické, ale i sportovní a politické.

4.7.1.1 Následky v oblasti sportu

Zimní sporty byly dosud pro korejské občany příliš vzdálený sport. Většina Korejců neměla o zimní sporty ani zájem. Ale Zimní olympijské hry 2018 v Pchjongčchangu situace zcela změnilo. V předchozích zimních olympijských hrách zajímali jen o takové sporty, ve kterých byli Korejci úspěšní. Konkrétněji se jedná o krasobruslení, speed track a short track. V jiných zimních sportech nebyli úspěšní, a tak byla jejich finanční i materiální podpora mizerná. Díky tomu, že Korejská republika pořádala ZOH, její občané přijeli do Pchjongčchangu se podívat i na neoblíbené zimní sporty a dozvěděli se o jejich pravidlech i tuzemských sportovcích. K tomu navíc výsledky korejských sportovců neoblíbených sportů se pohybovaly na vysoké úrovni. V ženském curlingu obsadili druhé místo, skeletonista Jun Song-bin vyhrál závod a bobisté získali stříbro. Největší pozornost přitom upoutal lední hokej žen, protože po několika letech společně s KLDK vytvořily jednotný tým. Nešlo o výsledek, nýbrž o krok vpřed k míru na Korejském poloostrově.

Jelikož Jižní Korea pořádala jak letní, tak i zimní olympijské hry, získala schopnost organizovat světové sportovní události. Od té doby jsou v Koreji uspořádány čím dál

tím více sportovních událostí různých disciplín, např.: Mistrovství světa v plaveckých sportech Kwangdžu 2019, Mistrovství světa U18 v baseballu a mnoho dalších.

4.6.1.2 Následky v oblasti politické

Vytvoření jednotného týmu ledního hokeje žen bylo jen začátek. Obě Koreje se totiž dohodly, že při slavnostním zahájení ZOH nastoupí společně a ponесou společnou vlajku. Cesta k míru ještě zrychlovala po skončení Olympiády. Sjedly mezikorejský summit, kde se sešli představitelé obou zemí a podepsali Pchanmundžomskou mírovou deklaraci. Mezikorejský summit se po ZOH uskutečnil vícekrát, jednou v severokorejském Pchjongjangu. Dohodli se na uzavření raketového střediska, propojení obou Korejí železnicí, setkání rozdělených rodin, spolupráce v různých oblastech a dokonce měli zájem o společné pořádání olympijských her v roce 2032.

K upevnění vztahu došlo nejen mezi dvěma Korejemi, ale i mezi Spojenými státy americkými, kdy mezi sebou jednali v Singapuru v roce 2018. Nedávno proběhl summit obou Korejí a USA v Pchanmundžomu po shromáždění G20 v Ósace. Bylo to historicky první setkání 3 zemí. Lze říci, že se blíží mír na Korejském poloostrově a snad se toho Korejci dočkají.

4.7.2 Nevýhody pořádání ZOH 2018

Na druhé straně existují i některé nevýhody. Hlavní nevýhodou je liduprázdné Pchjongčchang. Efekt pořádání ZOH netrval tak dlouho. Vybudováním nové železniční tratě se lidé pohodlně mohou dostat jak do Pchjongčchangu, tak i do Kangnungu. Korejci tak namísto do Pchjongčchangu jezdí do většího města Kangnungu. V Pchjongčchangu totiž není nic jisté. Hlavní olympijský stadion byl demolován a zůstal tam pouze olympijský kotel. Využití zbývajících stadionů není rozhodováno. Z těchto důvodů sem lidé přestali jezdit, které vyvolalo další nepříjemnou situaci. Řetězovou reakcí místní občané, kteří si otevřeli svůj byznys, bankrotují. Ani velké korejské franšízy to nepřežily a téměř ve všech obchodech visí nápis „k pronájmu“. Občas sem přijedou bývalí dobrovolníci s dobrou vzpomínkou, ale odjíždí s zklamáním. Pchjongčchang byl středem olympijských her, ale všechny benefity převzalo vedlejší město Kangnung. Místní obyvatelé si stěžují, že zimní olympijské hry byly pouze na jedno použití. Korejské národní železnice (2019) uvádí, že počet cestujících v prosinci minulého roku ve stanicích Pchjongčchang a Jinbu, přes které mohou lidé dorazit do olympijské vesnice, naměřily 44 139, kdežto v Kangnungu dosáhly 254 820, což je více

než pětinasobek. Z toho plyne, že město, ve kterém se konaly ZOH, se pomalu stává městem duchů. Kangnungu se naopak začíná dařit. Olympijská vesnice v Kangnungu se přeměnila na byt a je zcela osídlena. Nárůst obyvatel vyvolal otevření nového nákupního areálu a rovněž nové školy.

Další nevýhodou je nadměrná finanční podpora nejen ze státního, ale i krajského rozpočtu na ZOH. V předchozí kapitole bylo zmíněno, že 10,6 mld. dolarů bylo investováno ze státního a krajského rozpočtu. Kdyby Korejská republika nehostila olympijské hry, ty peníze by mohly putovat jinam, např.: do sociálního zabezpečení občanů. Korejští politici podporující pořádání OH zveličili efekt pořádání her, a tak si ospravedlnili používání veřejného finančního zdroje. 10,6 mld. dolarů není totiž malá částka. Navíc do nákladů pořádání her nepočítali mnohé posudky, které s olympijskými hrami souvisely. Příkladem může být poplatek kandidatury ve výši 500 000 USD, tedy v přepočtu 11,5 mil. Kč. Nesmíme zapomenout, že Pchjongčchang se o kandidaturu ucházelo třikrát. To znamená, že jen za poplatky vynaložilo 1,5 mil. USD z veřejných zdrojů.

Mnozí politici i Korejský olympijský výbor propagují, že pořádáním her dojde k vytvoření spousty pracovních míst, tudíž ke snížení nezaměstnanosti. Realita je ale jiná. Data z Korejského národního statistického úřadu naznačuje, že kromě 2013 se nezaměstnanost rok od roku vzrůstá. Dokonce je nezaměstnanost v roce 2018 nejvyšší. I když tam hrají roli i jiné faktory, nelze říci, že pořádání olympijských her nepřispívá ke snížení nezaměstnanosti. Z toho plyne, že můžeme názor Millera (2002), že se jedná o alternativní zaměstnanost, považovat za pravdivý.

Tabulka č. 7: Nezaměstnanost Korejské republiky

Rok	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
v %	3,8	3,7	3,7	3,6	3,5	3,1	3,2	3,4

Zdroj: Statistics Korea, 2019b

V neposlední řadě je nutné zmínit i využití stadionů a jiných olympijských staveb, které byly stavěny pro olympijské hry. Tato problematika bude popsána podrobněji v další kapitole.

4.8 Využití sportovišť po ZOH 2018

Jelikož korejská vláda vynaložila značné finance, je nutné najít cestu, jak zachovat a rozvíjet olympijské dědictví. Počet obyvatel Pchjongčchangu se pohybuje okolo 40 000 a finanční nezávislost provincie Kangwon je pouze 30%, což je nejnižší v porovnání s jinými korejskými provinciemi. Budou-li olympijská sportoviště a zařízení využívány pouze jednou a opuštěny, může čelit dluhům. Existuje mnoho případů, kdy sportovní zařízení nebyla využita ve prospěch města a jsou považována za bílé slony¹. Je pravdou, že spousta měst, která hostovala OH, zažívá velké obtíže v důsledku nenalezení uplatnění sportovních zařízení.

Poolympijské využití sportovišť by mělo být zajištěno už před zahájením OH. Naplánování jejich využití po OH je komplikované, protože po závěrečném ceremonálu se občané přesouvají své zájmy na jinou oblast a politici či organizátoři se přestávají o ně starat. Zástupci POCOG sice měli před ZOH naplánované, ale příliš obecně. Část Pchjongčchang Olympijského stadionu bude zdemolována a zbylá část poslouží jako olympijské muzeum jako památka na olympiádu. Bokwang Phoenix Park a Lyžařské středisko Jongpchjong (Yongpyong) byly a budou v soukromých rukou. Ice Arena bude provozovat město Kangnung a hokejová arena Kwandong půjde do rukou vysoké školy Kwandong. Lyžařské středisko Čongson (Jeongseon), které na začátku výstavby vyvolalo značnou kontroverzi, bude znovu zalesněno. O zbylé stadiony (Ovál Kangnung, hokejová arena Kangnung, Alpensia olympijská dráha, stadiony na skok na lyžích, biatlon a běh na lyžích) se musí starat provincie Kangwon, jedna z nejchudších korejských provincií. Některé stadiony budou po OH využity jako golfové hřiště, turistické památky a v zimě jako místa pro sportovní soustředění. Ale nejhůře na tom jsou olympijská dráha a stadion na skok na lyžích, protože na jejich údržbu vyžadují příliš vysoké náklady a kromě soustředění národního týmu neexistuje jiné využití. Taková byla situace před zahájením ZOH.

Více než 1 rok po skončení ZOH v Pchjongčchangu se situace o moc nezlepšila. Ministerstvo kultury, sportu a turismu sice založily Pyeongchang Memorial Foundation, které bude s přebytkem z her řídit a provozovat některé sportoviště, ale jejich vliv není tak znatelný. Z důvodu uzavření stadionu Alpensia olympijská dráha korejský národní tým bobu a skeletonu zde ani jednou netrénoval a musí na trénink jezdit do zahraničí.

---

¹ Za bílého slona se označuje taková stavba, do které investoval velké částky a je bez dalšího využití

Stadiony na biatlon a běh na lyžích by měly být využívány jako místa pro trénink, závody a pro veřejnost. Jejich skutečná využitelnost však není jistá. O něco lépe na tom je stadion na skok na lyžích, který se stal fotbalovým hřištěm pro fotbalový klub Kangwon. Lyžařské středisko Čongson, které by mělo být znovu zalesněno, je po roce opět ve středu pozornosti. Hejtman Kangwonu Choi Moon-Soon si totiž přeje zachovat lyžařské středisko, protože touží po spolupořadatelství Asijských zimních her 2021 s KLLDR. Korejský úřad lesnictví naproti tomu tvrdí, že se jedná o státní pozemek a proto musí být obnoveno, neurčí-li vláda jinak. Poolympijské využití oválu a hokejové arény Kangnung není do teď dořešené (Ilyo News, 2019; One year on, Legacy vision for Pyeongchang 2018 venues is taking shape, 2019; JO, 2018).

Tabulka č. 8: Poolympijské využití Pchjongčchang

Sportoviště	Disciplíny	Poolympijské využití
PyeongChang Olympic Stadium	Zahajovací a závěrečný ceremoniál	Olympijské muzeum
Bokwang Phoenix Park	Akrobatické lyžování a snowboarding	Lyžařské středisko
Yongpyong Ski Resort	Alpské lyžování – slalom a obří slalom	Lyžařské středisko
Gangneung Ice Arena	Krasobruslení, short track	Víceúčelová hala
Gangneung Hockey Centre	Lední hokej mužů	Nerozhodnuto
Gangneung Curling Centre	Curling	Víceúčelová hala
Gangneung Oval	Speed skating	Nerozhodnuto
Kwandong Hockey Centre	Lední hokej žen	Víceúčelová hala
Alpensia Ski Jumping Centre	Skok na lyžích	Fotbalový stadion
Alpensia Biathlon Centre	Biatlon	Tréninky, závody a v létě golf
Alpensia Cross-Country Skiing Centre	Běh na lyžích	Tréninky, závody a v létě golf
Alpensia Sliding Centre	Boby, saně a skeleton	Uzavřeno

Jeongseon Alpine Centre	Alpské lyžování – sjezd, suprt G a kombinace	Bude znovu zalesněno
-------------------------	---	----------------------

Zdroj: Ilyo News (2019), One year on, Legacy vision for Pyeongchang 2018 venues is taking shape (2019), JO (2018)

Počet personálu POCOG před a během olympijských her přesáhl 1200, ale po skončení her se jich v dubnu snížilo na 200. V listopadu navíc došlo k dalšímu snížení personálu na 65 a letos v březnu bylo POCOG rozpuštěno. Lze říci, že POCOG si připisuje zásluhy za úspěšnou organizaci ZOH, kdežto vláda a místní samospráva musí vyřešit poolympijské využití sportovišť a rovněž musí krýt veškeré náklady na změnu účelu užívání a jejich provoz.

Úspěšné pořádání ZOH je jako dobře uvedený produkt u firem. To, že je pouze místo konání ZOH, turisty příliš neláká. Je nezbytné vytvořit diferencovanou službu pro turisty na základě olympijského dědictví a spojit s korejskou kulturou.

4.9 Komparace s jinými pořadajícími městy

Zimní olympijské hry byly dosud uspořádány 23krát a následující ZOH 2022 se bude konat v čínském Pekingu v 2022. ZOH hostily většinou vyspělé země jako jsou USA, Francie, Kanada, Švýcarsko, Japonsko a další. Tyto země se nacházejí převážně v dobrém prostředí a poskytují dostatečné zázemí pro zimní sporty. Také se snaží o udržitelný rozvoj regionů prostřednictvím olympijského dědictví.

4.9.1 ZOH 1994 v Lillehammeru

Lillehammer je malé město nacházející se v jihovýchodním Norsku. Jedná se o první olympijské hry konané po dvou letech od ZOH 1992 v Albertvillu.

Celkové náklady na hry činily 7,4 mld norských korun (NOK). Z toho 0,95 mld tvoří výdaje ministerstev, 4,48 mld jsou výdaje na provoz her a 1,67 mld NOK na investice. Příjmy z her činily 2,71 mld NOK (1994 Winter Olympics, 2019).

ZOH 1994 v Lillehammeru jsou považovány za jedny z neúspěšnějších zimních olympijských her, protože jako první se snažily chránit životní prostředí. Veškerá zařízení kromě stadionů byla postavena jen „dočasně“ na olympijské hry a po jejich skončení byla zbořena, čímž snížili náklady na jejich správu. Stadiony jsou významné tím, že rychlobruslařský stadion Hamar Olympic hall vypadá jako převrácený trup vikingské lodě a hokejový stadion Gjøvik byl vybudován v jeskyni.

FLYVBJERG, STEWART a BUDZIER (2016) ve své výzkumné práci uvádějí, že výdaje organizačního výboru Lillehammeru na provoz ZOH činily 2,228 mld. dolarů, což je poměrně malá částka.

Tabulka č. 9: Poolympijské využití Lillehammer

Sportoviště	Disciplíny	Poolympijské využití
Birkebeineren Ski Stadium	Biatlon, severská kombinace, běh na lyžích	Park, koncerty, tréninky a závody
Gjøvik Olympic Cavern Hall	Lední hokej	Víceúčelová hala
Haakons Hall	Lední hokej	Víceúčelová hala
Nordlyshallen	Krasobruslení, short track	Víceúčelová hala
Hamar Olympic Hall	Rychlobruslení	Víceúčelová hala

Lillehammer Olympic Alpine Centre Hafjell	Alpské lyžování – slalom, Obří slalom a kombinace	Lyžařské středisko
Kanhaugen Freestyle Arena	Akrobatické lyžování	Lyžařské středisko, tréninky a závody
Lillehammer Olympic Alpine Centre Kvitfjell	Alpské lyžování – sjezd, super G a kombinace	Lyžařské středisko
Lillehammer Olympic Bobsleigh and Luge Track	Boby a saně	Různé aktivity, tréninky a závody
Lysgårdsbakkene Ski Jumping Arena	Skok na lyžích	Tréninky a závody

Zdroj: 1994 Winter Olympics (2019)

Jelikož je Birkebeineren Ski Stadium propojen s obrovskou turistickou sítí, každoročně sem mnozí navštěvují na výlet a konají se tu i koncerty. V době sportovní sezóny tu bývají závody a mimo sezónu tu také slouží jako místo na soustředění. Další 4 stadiony fungují jako víceúčelové haly, kde se může konat sportovní i kulturní akce. Olympic Alpine Centre Hafjell je nyní lyžařským střediskem a občas se tu koná sportovní soutěž. Kanhaugen, ležící hned vedle stadionu na skok na lyžích, využívá veřejnost a také norský národní tým akrobatického lyžování. Kvitfjell, jeden z nejmodernějších lyžařských středisek v Severní Evropě, nabízí lyžařům a snowboardistům několik sjezdovek všech úrovní od základní až po profesionální úroveň. Olympic Bobsleigh and Luge Track poskytuje lidem neobvyklé aktivity jako jsou bob rafting, wheelbob (boby na kolečkách), dokonce možnost vyzkoušet si opravdový bob i skeleton. Na stadionu na skok na lyžích převážně trénují sportovci, ale také tu existuje adrenalinová aktivita zvaná Airboard, kdy člověk leží na husté matraci na břicho a sjíždí po přistávacím svahu (1994 Winter Olympics, 2019).

ZOH umožnily Lillehammeru zlepšení dopravní infrastrukturu do Osla a telekomunikačního systému, které by jinak trvaly 20 let. Do kraje Oppland, jehož správním centrem je Lillehammer, směřovaly soukromé i veřejné investice ve výši 12 mld. NOK po dobu 4 let. Dále došlo k vytvoření až 1 900 nových pracovních míst (Factsheet Legacies of the Games, 2013).

Norové dobře udržovali bývalé stadiony a dokázali najít cestu poolympijského využití stadionů. Nenechali se stát „bílým slonem“. Lillehammer je důkazem, že olympijské

dědictví přispívá k oživení daného regionu. Lillehammer navíc hostilo Zimní olympijské hry mládeže 2016 a všechny stávající stadiony byly využity.

4.9.2 ZOH 1998 v Naganu

Zimní olympijské hry se po 26 letech vrátily zpět do Japonska, tentokrát v Naganu. V době konání her čelilo několika problémům. Kvůli nepříznivému počasí byly soutěže několikrát posunuty a dokonce zasáhlo zemětřesení, které naštěstí nebylo tak silné. I přes takové problémy jsou ZOH 1998 v Naganu vnímány velmi kladně, a to díky dobré organizaci a spojením špičkových technologií, např.: šinkanzen, a ochrany životního prostředí.

Jelikož byly účetní doklady a dokumenty spáleny na příkaz generálního tajemníka olympijského výboru Sumikazu Yamaguchi, celkové náklady na hry nejsou známe. Předpokládá se, že náklady přesáhly několikanásobně a činily zhruba 10 mld. dolarů (CNBC, 2012)

Výdaje organizačního výboru Nagano na ZOH dosáhly 2,227 mld. dolarů, téměř stejné částky jako Lillehammer (FLYVBJERG, STEWART, BUDZIER, 2016).

Tabulka č. 10: Poolympijské využití Nagano

Sportoviště	Disciplíny	Poolympijské využití
Aqua Wing	Lední hokej	Bazén
Big Hat	Lední hokej - finále	Víceúčelová hala
Hakuba Ski Jumping Stadium	Skok na lyžích	Závody a rozhledna
Happoone Resort	Alpské lyžování – sjezd, super G a kombinace	Lyžařské středisko
Iizuna Kogen Ski Area	Akrobatické lyžování	Lyžařské středisko
Kanbayashi Snowboard Park	Snowboarding (U-Rampa)	Lyžařské středisko
Kazakoshi Park Arena	Curling	Víceúčelová hala
M-Wave	Speed skating	Tréninky, závody a koncerty
Nagano Olympic Stadium	Zahajovací a závěrečný	Baseball a softball

	ceremoniál	
Mount Higashidate	Alpské lyžování – obří slalom	Lyžařské středisko
Nozawa Onsen Ski Resort	Biatlon	Lyžařské středisko
Snow Harp	Běh na lyžích	Lyžařské středisko
Spiral	Boby a saně	Tréninky a závody
White Ring	Krasobruslení a short track	Víceúčelová hala

Zdroj: 1998 Winter Olympics (2019)

Na rozdíl od Lillehammeru, kdy stačili s 10 stadiony, měli Japonci celkem 14 stadionů. Jak je z tabulky vidět, 6 stadionů jsou v současnosti využívány jako lyžařské středisko. Aqua Wing byl hned po ZOH 1998 upraven na bazén pro veřejnost. Ve víceúčelové hale Big Hat a Kazakoshi Park Arena bývají od března do listopadu pořádány konference či koncerty. V zimě se přemění na zimní stadion na krasobruslení a lední hokej. Hakuba Ski Jumping Stadium nemá jiné adekvátní využití kromě konání závodů jednou za několik let nebo jako rozhledna. M-Wave využívá japonský národní tým speed skating k tréninku a mimo sezónu funguje jako místo na koncerty. Nejlépe na tom je Nagano Olympijský stadion, který sloužil jen na ceremoniály, protože byla přeměněna na stadion nejoblíbenějšího sportu, tedy baseballu. Dále Spiral je jedinečný v tom, že se jedná o první stálá dráha na boby, saně a skeletonu v Asii. Z tohoto důvodu sem mnoho asijských států jezdí na soustředění.

I když jsou tyto ZOH považovány za poměrně úspěšné, japonská vláda se potýká s dluhy za údržbu výše zmíněných stadionů. Sice z jejich pronájmu získá určitý příjem, ale náklady na samotnou údržbu stadionů ročně dosahují až 10 mil. dolarů (CNBC, 2012).

Po skončení her v Naganu vzniklo Olympijské muzeum v M-Wave aréně, kde jsou vystaveny olympijský kotel, medaile a jiné předměty. Na rozdíl od předchozích her ekonomické dopady Nagana jsou minimální. Kromě olympijského muzea došlo k prodloužení železniční tratě šinkanzen (Factsheet Legacies of the Games, 2013).

V Japonsku se navíc bude konat LOH 2020, což znamená, že se staví další nové stadiony, olympijské vesnice a další. Nicméně zůstává otázkou, jak se Japonsko

vypořádá s dluhy po skončení LOH 2020, když do teď trpí dluhovými pastmi z ZOH 1998.

4.9.3 ZOH 2002 v Salt Lake City

ZOH 2002 v Salt Lake City byly prvními zimními olympijskými hrami 21. století. Zúčastnilo se 77 NOV a 2 399 sportovců v 78 soutěžích, díky kterým se tehdy staly největšími zimními olympijskými hrami vůbec. Sice organizační výbor Salt Lake City dokázal z her vygenerovat zisk, jsou ZOH 2002 považovány za nepovedené, a to z důvodu skandálu korupce v době kandidatury (Official Report of the 2002 Olympic Winter Games, 2002; Factsheet Legacies of the Games, 2013).

Tabulka č. 11: Poolympijské využití Salt Lake City

Sportoviště	Disciplíny	Poolympijské využití
Deer Valley	Akrobatické lyžování a Alpské lyžování - slalom	Lyžařské středisko a závody
E Center	Lední hokej	Zimní stadion
Park City Mountain Resort	Alpské lyžování – obří slalom	Lyžařské středisko
Peaks Ice Arena	Lední hokej	Zimní stadion
Salt Lake Ice Center	Krasobruslení a short track	Basketbalová hala
Snowbasin	Alpské lyžování – sjezd, super G a kombinace	Lyžařské středisko
Soldier Hollow	Biatlon, běh na lyžích a severská kombinace	Tréninky, závody a různé aktivity
The Ice Sheet at Ogden	Curling	Zimní stadion
Utah Olympic Oval	Speed skating	Různé aktivity, tréninky a závody
Utah Olympic Park	Boby, saně, skeleton a skok na lyžích	Tréninky a různé aktivity

Zdroj: 2002 Winter Olympics (2019)

USA má velké výhody, že je sportovní infrastruktura na velmi vysoké úrovni. Existují ligy různých sportů, např.: NBA, NFL, NHL a mnoho další, díky kterým se po celém území koná sportovní akce a stadiony jsou plně využívány. Některé stadiony nabízí v mimosezóně několik zajímavých atrakcí. Utah Olympic Park nabízí lanový skluz, lanové centrum a jízda na kolečkových bobech. Na Olympijském oválu dokonce existuje atletický ovál, což je neobvyklé. Na Soldier Hollow mohou lidé vyzkoušet biatlon, hrát i golf a vrcholoví sportovci sem často jezdí na zimní i letní soustředění. Ze sportovního hlediska mnozí vnímají ZOH 2002 pozitivně, díky kterým se město stalo centrem zimních sportů a je jedno z nejoblíbenějších míst na soustředění z celého světa.

Výdaje daného organizačního výboru nebyly ve srovnání s předchozími hrami tak vysoké, ve výši 2,520 mld. dolarů (FLYVBJERG, STEWART, BUDZIER, 2016).

4.9.4 ZOH 2006 v Turíně

Město Turín s počtem obyvatel více než 900 000 se tehdy stalo největším městem, které hostilo zimní olympijské hry. V těchto hrách mohli lidé sledovat živé vysílání OH na mobilních telefonech poprvé v historii. Itálie hostila celkem 3 OH – ZOH 1956 v Cortina d'Ampezzo, LOH 1960 v Římě a ZOH 2006 v Turíně. Výdaje organizačního výboru Turín činily 4,366 mld. dolarů, což je necelých 60% více než ZOH 2002 (FLYVBJERG, STEWART, BUDZIER, 2016).

Tabulka č. 12: Poolympijské využití Turín

Sportoviště	Disciplíny	Poolympijské využití
Oval Lingotto	Speed skating	Víceúčelová hala
Palavela	Krasobruslení a short track	Sportovní hala
Palasport Olimpico	Lední hokej	Víceúčelová hala
Stadio Olimpico Grande Torino	Zahajovací a závěrečný ceremoniál	Fotbalový stadion
Torino Esposizioni	Lední hokej	Výstavní hala
Bardonecchia	Snowboarding	Lyžařské středisko
Cesana Pariol	Boby, saně a skeleton	Tréninky, závody a různé aktivity

Cesana San Sicario	Biatlon	Lyžařské středisko
Pinerolo Palaghiaccio	Curling	Víceúčelová hala
Pragelato	Skok na lyžích	Tréninky a závody
Pragelato Plan	Běh na lyžích	Lyžařské středisko
San Sicario Fraiteve	Alpské lyžování žen – sjezd a super G	Lyžařské středisko
Sauze d'Oulx-Jouvencaux	Akrobatické lyžování	Lyžařské středisko
Sestriere Borgata	Alpské lyžování mužů – sjezd a super G	Lyžařské středisko
Sestriere Colle	Alpské lyžování – slalom a obří slalom	Lyžařské středisko

Zdroj: 2006 Winter Olympics (2019)

Turín díky své geografické poloze a klimatu může využít více než polovinu stadionů jako lyžařské středisko. Přitom jsou dobře udržované, a proto už několikrát hostil mezinárodní sportovní události jako jsou MS v krasobruslení 2010, MS v jízdě na saních 2011, Zimní univerziáda 2007 a dále. Nedávno bylo na zasedání MOV rozhodnuto, že Itálie bude pořádat ZOH 2026 v Cortina d'Ampezzo.

ZOH 2006 přispěly k zlepšení image města Turín, kdy lidé dříve vnímali jako jen průmyslové město, a stal se významnou turistickou destinací v Evropě. Bývalé olympijské vesnice byly přeměněny na byty pro místní obyvatele. Zdokonalením dopravní infrastruktury mohou milovníci zimních sportů z celého světa navštívit pohodlně a rychleji než dříve (Factsheet legacies of the Games, 2013).

4.9.5 ZOH 2010 v Vancouveru

ZOH 2010 jsou po LOH 1976 a ZOH 1988 třetí olympijské hry, které Kanada pořádá. Některé disciplíny se konaly. Aby poskytli nejlepší zážitek ze sportu v různých místech se konaly závody, od Richmondu až k horskému středisku Whistler. Výdaje organizačního výboru Vancouver na hry činily 2,540 mld. dolarů (Vancouver 2010, 2019; FLYVBJERG, STEWART, BUDZIER, 2016).

Tabulka č. 13: Poolympijské využití Vancouver

Sportoviště	Disciplíny	Poolympijské využití
-------------	------------	----------------------

Canada Hockey Place	Lední hokej	Víceúčelová hala
Cypress Mountain	Akrobatické lyžování a snowboarding	Lyžařské středisko
Pacific Coliseum	Krasobruslení a short track	Zimní stadion
Richmond Olympic Oval	Speed skating	Víceúčelová hala
UBC Doug Mitchell Thunderbird Sports Centre	Lední hokej	Víceúčelová hala
Vancouver Olympic/Paralympic Centre	Curling	Víceúčelová sportovní hala
Whistler Creekside	Alpské lyžování	Lyžařské středisko
Whistler Olympic Park	Biatlon, běh na lyžích a skok na lyžích	Různé aktivity, tréninky a závody
Whistler Sliding Centre	Boby, saně a skeleton	Trénink a závody

Zdroj: 2010 Winter Olympics (2019)

Zde je situace podobná jako v USA. Sportovní infrastruktura je na vysoké úrovni. Většina stadionů využívají Kanadčané na lední hokej a bruslení. Některé stadiony dále slouží ke kulturním akcím. Whistler Olympic Park poskytuje lidem disk golf, biatlon, turistiku a v zimě vyzkoušení sněžnice a další zimní sporty. Whistler Sliding Centre do dneska funguje zcela bez omezení a pravidelně se tu konají národní i mezinárodní sportovní závody.

Uvádí se, že pořádáním ZOH 2010 se kanadská ekonomika vzrostla o 0,8% a vygenerovalo 2 500 nových pracovních míst na plný úvazek. Veškeré stadiony překonaly bod zvratu, z čehož plyne, že produkují vyšší výnosy než náklady (Vancouver 2010, 2019).

4.9.6 ZOH 2014 v Soči

ZOH 2014 v Soči je pro Rusko velmi významné, protože poprvé v historii hostilo ZOH. S LOH už má zkušenost z roku 1980 v Moskvě. Zúčastnilo se rekordních 88 zemí, 2 780 sportovců. Nově přibyly 12 soutěží a rozdalo se celkem 98 medailí. Odhaduje se, že vynaložili celkem 51 mld. dolarů, což je několikanásobně více, než očekával olympijský výbor. Z tohoto důvodu jsou považovány za nejdražší olympijské hry vůbec.

Výdaje organizačního výboru na hry činily 21,890 mld. dolarů, téměř 10krát více než v Lillehammeru (Sochi 2014, 2019; FLYVBJERG, STEWART, BUDZIER, 2016).

Tabulka č. 14: Poolympijské využití Soči

Sportoviště	Disciplíny	Poolympijské využití
Fisht Olympic Stadium	Zahajovací a závěrečný ceremoniál	Fotbalový stadion
Bolshoy Ice Dome	Lední hokej	Víceúčelová hala
Shayba Arena	Lední hokej	Víceúčelová hala
Adler Arena Skating Center	Speed skating	Tréninky a závody
Iceberg Skating Palace	Krasobruslení a short track	Víceúčelová sportovní hala
Ice Cube Curling Center	Curling	Víceúčelová sportovní hala
Laura Biathlon & Ski Complex	Biatlon a běh na lyžích	Lyžařské středisko
Rosa Khutor Extreme Park	Akrobatické lyžování a snowboarding	Lyžařské středisko
Rosa Khutor Alpine Resort	Alpské lyžování	Lyžařské středisko
Sliding Center Sanki	Boby, saně a skeleton	Trénink a závody
RusSki Gorki Jumping Center	Skok na lyžích	Trénink a závody

Zdroje: 2014 Winter Olympics (2019)

Fisht Olympic Stadium byl přeměněn na fotbalový stadion a jedná se o domácí stadion PFC Soči. Využití Sliding a Jumping Center z důvodu specifčnosti sportů zůstávají stejné. Další stadiony jsou využívány buď jako víceúčelové haly a nebo lyžařská střediska. Díky pořádáním ZOH se Soči změnil na celoroční destinaci z přímořského letoviska.

V dokumentu Factsheet Sochi 2014 - Facts and Figures (2015) se uvádí, že v době přípravy her se vytvořilo zhruba 690 000 pracovních míst. Dále v době konání her mělo

Soči nejnižší nezaměstnanost v Rusku, tedy pouze 0,17%. Stejně jako jiné pořadající město se ZOH podílely na vylepšení dopravní infrastruktury.

5 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo analyzovat ekonomické následky pořádání zimních olympijských her 2018 v Pchjongčchangu. Pořádání her je dlouhodobou záležitostí počínaje kandidaturou a konče olympijskými hrami. Dokonce vyžadují mnoho času a finančních prostředků. Po olympijských hrách zůstávají nejen stadiony, ale dálnice a železniční síť. Zjištěné ekonomické následky se dají shrnout do následujících bodů:

- Zdokonalení dopravní infrastruktury
- Výstavba nových staveb včetně stadionů
- Zlepšení image Korejské republiky i korejských firem a s tím související růst vývozu korejských zboží
- Oživení domácí ekonomiky
- Vyvážený rozvoj regionů
- Příjezd zahraničních turistů

Negativními ekonomickými následky jsou:

- Liduprázdné Pchjongčchang – přesouvání občanů i turistů do vedlejšího velkého města
- Ospravedlňování veřejných zdrojů a jejich nadměrné výdaje
- Poolympijské využití stadionů – některé stadiony se mohou stát „bílymi slony“
- Zvýšení státního dluhu

Existují i pozitivní následky v jiných oblastech. V oblasti sportu se jedná o zvýšení popularity zimních sportů v Jižní Koreji a vysoká úroveň event managementu. Z politického hlediska se týká ujasnění rozdílu mezi severokorejským Pchjongjangem a jihokorejským Pchjongčchangem a rychlé sblížení mezi oběma Korejemi. Jeho důkazem je projekt propojení obou Korejí.

Dále se tato bakalářská práce zabývala analýzou poolympijského využití stadionů a jejich komparací s jinými městy, která hostila zimní olympijské hry. Bylo konstatováno, že zkoumaná města převážně využívají olympijské stadiony jako víceúčelové haly a lyžařská střediska a fungují bez výraznějších obtíží. Hlavním důvodem jsou dobré přírodní podmínky a rozvinutá sportovní infrastruktura. Bývalé olympijské stadiony v

Koreji slouží jako lyžařská střediska, víceúčelové haly, fotbalový stadion a některé zachovaly své původní účely. Nedávné zvýšení popularity zimních sportů, malý počet obyvatel v Kangwonu a špatná sportovní infrastruktura působí jako překážky ve využitelnosti stadionů.

Z tohoto důvodu navrhuji vytvoření nového turistického programu, který poskytne komplexní výlet zajímavých destinací v Kangwonu a zároveň nabízí možnost se podívat na hranici mezi oběma Korejemi. Jelikož se obě Koreje dohodly na společné operaci odminování části demilitarizovaného pásma, přeshraniční silnice a železnice, turisté budou moci navštívit neobjevené místo demilitarizovaného pásma bez plotů z ostatního drátu. Spojení neobjeveného demilitarizovaného pásma a místa konání olympijských her udělá Koreu unikátní. Bude však trvat dlouho, než se tento návrh uskuteční, protože momentálně probíhají odminování a výstavba silnice.

Jelikož příští zimní olympijské hry hostí čínský Peking, bývalé olympijské stadiony mohou sloužit také jako místa k tréninku či soustředění zahraničních sportovců před olympijskými hrami.

Sportovní mega-události jako olympijské hry zanechávají bohaté dědictví, ať jsou pozitivní a negativní či hmotné a nehmotné. Korea je z dlouhodobého hlediska na dobré cestě. Zimní olympijské hry 2018 byly úspěšně ukončeny, musí akorát pracovat na tom, aby olympijské stavby nezůstaly jako bílé slony.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1994 Winter Olympics [online]. 2019 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/1994_Winter_Olympics.

1998 Winter Olympics [online]. 2019 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/1998_Winter_Olympics.

2002 Winter Olympics [online]. 2019 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/2002_Winter_Olympics.

2006 Winter Olympics [online]. 2019 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/2006_Winter_Olympics.

2010 Winter Olympics [online]. 2019 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/2010_Winter_Olympics.

2014 Winter Olympics [online]. 2019 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/2014_Winter_Olympics.

BODEEN, C. *No immediate security concerns for PyeongChang Games says IOC president* [online]. 2017 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.cbc.ca/sports/olympics/pyeongchang-games-no-security-concerns-bach-1.4263710>.

BORJA, F. *The Winter Olympic Games: Albertville 1992, a Case Study*. American Univ., 1992.

BRÜCKNER, M., PAPP A. News shocks in the data: Olympic Games and their macroeconomic effects. *Journal of Money, Credit Banking*, September 2015, vol. 47, no. 7, p. 1339-1367.

Changes in Gangwon as seen by statistics. *Statistics Korea* [online]. 2013 [cit. 2019-05-02]. Dostupné z: http://kostat.go.kr/office/dbro/rodb_nw/2/1/index.board?bmode=read&bSeq=&aSeq=309568&pageNo=1&rowNum=10&navCount=10&currPg=&searchInfo=srch&sTarget=title&sTxt=통계로+본+강원도의+변화상.

CHLUBNÝ, Jiří. Olympijské hry. *Antika* [online]. 2004 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1316>.

- CHOI M. *PyeongChang Embraces ICT Olympics, Cyber safety is also done* [online]. 2018 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.ddaily.co.kr/news/article/?no=165589>.
- COOK, I. R., WARD K. Trans-urban networks of learning, mega events and policy tourism: The case of Manchester's Commonwealth and Olympic Games projects. *Urban Studies*, September 2011, vol. 48, no.12, p. 2519-2535.
- ČÁP, J. *Sportovní akce rozměrů olympiády by dnes nevznikla* [online]. 2004 [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/czech/worldnews/story/2004/08/040813_olympix_1896_pckg.shtml.
- DANAWA [online]. 2018 [cit. 2019-05-17]. Dostupné z: <http://dpg.danawa.com/news/view?boardSeq=64&listSeq=3544806>.
- DAUM [online]. 2018 [cit. 2019-05-17]. Dostupné z: <https://sports.v.daum.net/v/20180209120914330>.
- DESK. *With 12 stadiums worth 850 billion won, the venues for the opening and closing ceremonies is also smooth* [online]. 2016 [cit. 2019-05-17]. Dostupné z: <http://www.kado.net/news/articleView.html?idxno=813259>.
- DK PUBLISHING. *Chronicle of the Olympics, 1896-1996*. 1. vyd. Londýn: DK Publishing, 1996. 312 s. ISBN 978-0789406088.
- DONGA [online]. 2018 [cit. 2019-05-20]. Dostupné z: <http://www.donga.com/news/article/all/20180227/88876306/1>.
- Doopedia [online]. 2008 [cit. 2019-05-18]. Dostupné z: http://www.doopedia.co.kr/doopedia/master/master.do?_method=view&MAS_IDX=101013000853319.
- DOVALIL, J. *Olympismus*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2004. 222 s. ISBN 80-7033-871-7.
- DREAM PROGRAM [online]. 2019 [cit. 2019-06-13]. Dostupné z: <http://www.dreamprogram.co.kr>.
- DREAMWIZ [online]. 2018 [cit. 2019-06-13]. Dostupné z: <http://news.dreamwiz.com/NEWSAWGI68jxQi9FNMj9FGaA>.

FLYVBJERG, B., STEWART A., BUDZIER A. *The Oxford Olympics Study 2016: Cost and cost overrun at the games*. Oxford, 2016. Working Papers. Oxford Univ. Said Business School.

Gangwon province [online]. 2016 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: <http://www.provin.gangwon.kr/gw/portal/sub03>.

Gangwon Statistical Information [online]. 2019 [cit. 2019-04-29]. Dostupné z: http://stat.gwd.go.kr/sub/sub01_02_05_03.asp?s_year=2017.

GARCIA, B. One hundred years of cultural programming within the Olympic Games (1912–2012): Origins, evolution and projections. *International journal of cultural policy*, November 2008, vol. 14, no. 4, p. 361-376.

Heraldk [online]. 2018 [cit. 2019-05-17]. Dostupné z: <http://heraldk.com/2018/03/15/흑자올림픽-평창숨은공신-기업들-후원-아끼/>.

HONG J. *Pyeongchang Olympics Surplus? Backlash of Korean People on miscalculation* [online]. 2018 [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: <https://www.pennmike.com/news/articleView.html?idxno=2790>.

Ilyo News [online]. 2019 [cit. 2019-05-19]. Dostupné z: http://ilyo.co.kr/?ac=article_view&entry_id=340362.

INTERNATIONAL CONTRACTORS ASSOCIATION OF KOREA. *Overseas orders* [online]. 2019 [cit. 2019-05-18]. Dostupné z: http://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=326&tblId=DT_ICAK_002&vw_cd=MT_ZTITLE&list_id=326_32601&seqNo=&lang_mode=ko&language=kor&obj_var_id=&itm_id=&conn_path=MT_ZTITLE.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *2018 Olympic Solidarity Annual Report* [online]. 2019 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/IOC/Who-We-Are/Commissions/Olympic-Solidarity/2018-Report/2018-OS-Annual-Report.pdf#_ga=2.25577853.1384295729.1565618997-266160573.1524749361.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Bid Procedure for the Olympic Winter Games of 2010* [online]. 2010 [cit. 2019-04-12]. Dostupné z: https://stillmed.olympic.org/AssetsDocs/OSC%20Section/pdf/QR_9E.pdf.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Bid Procedure for the Olympic Winter Games of 2018* [online]. 2011 [cit. 2019-04-12]. Dostupné z:

<https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Factsheets-Reference-Documents/Host-City-Election/Bid-Procedure/Reference-document-Bid-Procedure-for-the-Olympic-Winter-Games-of-2018.pdf>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Fact Sochi 2014 Facts and Figures* [online]. 2015 [cit. 2019-05-27]. Dostupné z:

https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Games/Winter-Games/Games-Sochi-2014-Winter-Olympic-Games/Facts-and-Figures/Factsheet-Facts-and-Figures-Sochi-2014.pdf#_ga=2.43789740.808171025.1564509680-266160573.1524749361.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Factsheet Legacies of the Games* [online]. 2013 [cit. 2019-05-02]. Dostupné z:

<https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Factsheets-Reference-Documents/Games/Legacies/Factsheet-Legacies-of-the-Games-December-2013.pdf>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Factsheet the Olympic Winter Games* [online]. 2018 [cit. 2019-05-18]. Dostupné z:

https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Factsheets-Reference-Documents/Games/OWG/Factsheet-The-Olympic-Winter-Games.pdf#_ga=2.28143612.1384295729.1565618997-266160573.1524749361.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Official Report of the 2002 Olympic Winter Games* [online]. 2002 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z:

<https://digital.la84.org/digital/collection/p17103coll8/id/41709/rec/82>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Olympic Agenda 2020: 20+20 Recommendations* [online]. 2015 [cit. 2019-06-05]. Dostupné z:

https://stillmed.olympic.org/Documents/Olympic_Agenda_2020/Olympic_Agenda_2020-20-20_Recommendations-ENG.pdf.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Olympic Charter* [online]. 2015 [cit. 2019-06-06]. Dostupné z:

https://stillmed.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *One year on, Legacy vision for Pyeongchang 2018 venues is taking shape* [online]. 2019 [cit. 2019-06-19]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/news/one-year-on-legacy-vision-for-pyeongchang-2018-venues-is-taking-shape>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Pyeongchang 2018 announces surplus of at least USD 55 milion* [online]. 2018 [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/news/pyeongchang-2018-announces-surplus-of-at-least-usd-55-million>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Report of the IOC Evaluation Commission for the XXI Olympic Winter Games in 2010* [online]. 2003, [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: https://stillmed.olympic.org/Documents/Reports/EN/en_report_702.pdf.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Sochi 2014* [online]. 2019 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/sochi-2014>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Vancouver 2010* [online]. 2019 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/vancouver-2010#more-about>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Vancouver 2010 Winter Olympics* [online]. 2010, [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/vancouver-2010>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *Winter Games* [online]. 2019 [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/winter-games>.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *XXII Olympic Winter Games in 2014: Report by the IOC Candidature Acceptance Working Group to the IOC Executive Board* [online]. 2006 [cit. 2019-06-07]. Dostupné z: https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Documents/Host-City-Elections/XXII-OWG-2014/Report-by-the-IOC-Candidature-Acceptance-Working-Group-for-the-XXII-Olympic-Winter-Games-2014.pdf#_ga=2.222286040.1932182027.1550050920-266160573.1524749361.

INTERNATIONAL OLYMPIC COMMITTEE. *XXIII Olympic Winter Games 2018 Working Group Report* [online]. 2010 [cit. 2019-06-25]. Dostupné z: <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Documents/Hos>

t-City-Elections/XXIII-OWG-2018/Working-Group-Report-for-the-XXIII-Olympic-Winter-Games-2018.pdf#_ga=2.149815926.1362594612.1565968005-266160573.1524749361.

Investing [online]. 2019 [cit. 2019-06-13]. Dostupné z:
<https://kr.investing.com/indices/kospi>.

JO H. *1 billion dolar company sponsorship, 1 milion tickets sold* [online]. 2018 [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <https://www.mk.co.kr/news/sports/view/2018/02/129184/>.

JO J. *Post-Olympic control* [online]. 2018 [cit. 2019-06-19]. Dostupné z:
https://news.sbs.co.kr/news/endPage.do?news_id=N1004701038&oaid=N1004699050&plink=TEXT&cooper=SBSNEWSSEND.

JOHNSON, B. K., GROOTHUISA P. A., WHITEHEAD J. C. The value of public goods generated by a major league sports team: The CVM approach. *Journal of Sports Economics*, February 2001, vol. 2, no. 1, p. 6-21.

JUNG M. *2018 Pyeongchang Cultural Olympics at a Glance* [online]. 2018 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z:
https://www.mcst.go.kr/kor/s_notice/press/pressView.jsp?pSeq=16509&pMenuCD=0302000000&pCurrentPage=1&pTypeDept=&pSearchType=01&pSearchWord=.

KOREJSKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Mezioborová relační databáze 2014* [online]. 2017 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z:
<https://www.bok.or.kr/portal/bbs/P0001588/view.do?nttId=226930&menuNo=200457&pageIndex=1>.

KOREJSKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Platební bilance Jižní Koreje pro rok 2018* [online]. 2019 [cit. 2019-06-18]. Dostupné z:
http://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=301&tblId=DT_022Y013&vw_cd=MT_ZTITLE&list_id=301_B_B02&seqNo=&lang_mode=ko&language=kor&obj_var_id=&itm_id=&conn_path=MT_ZTITLE.

KOREJSKÉ NÁRODNÍ ŽELEZNICE. *Počet cestujících* [online]. 2019 [cit. 2019-06-18]. Dostupné z:
http://www.kric.go.kr/jsp/industry/rss/railstapassmonList.jsp?q_fdate=2018&q_month=12.

KOREA TOURISM ORGANIZATION. *Yearly statistics (1975-2018)* [online]. 2012 [cit. 2019-05-25]. Dostupné z:

<https://kto.visitkorea.or.kr/kor/notice/data/statis/profit/board/view.kto?id=379522&isNotice=true&instanceId=294&rnum=0>.

KOREA TOURISM ORGANIZATION. *Research on the National Travel 2017* [online]. 2018 [cit. 2019-06-10]. Dostupné z:

<https://kto.visitkorea.or.kr/kor/notice/data/statis/tstatus/natstatus/board/view.kto?id=430094&isNotice=false&instanceId=296&rnum=2>.

KOVÁŘ, P., SCHALLER G. *Olympijské hry Od Athén k Athénám 1896 – 2004*. 1. vyd. Praha : Olympia, 2004. 360 s. ISBN 80-7033-852-0.

MATHESON, V. *Mega-Events: The effect of the world's biggest sporting events on local, regional, and national economies* [online]. 2006 [cit. 2019-06-11]. Dostupné z: https://crossworks.holycross.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1067&context=econ_working_papers.

MILLER, P. A. The economic impact of sports stadium construction: The case of the construction industry in St. Louis, MO. *Journal of Urban Affairs*, December 2002, vol. 24, no. 2, p. 159-173.

OCHRANA, F. *Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2019. 148 s. ISBN 978-80-246-4200-0.

Olympic Cities: Booms and Busts [online]. 2012 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://www.cnn.com/2012/01/19/Olympic-Cities:-Booms-and-Busts.html>.

ORGANIZAČNÍ VÝBOR OH PCHJONGČCHANG. *Předpokládané investice na infrastrukturu* [online]. 2011 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.pyeongchang2018.com/>.

PREUSS, H. *The economics of staging the Olympics: a comparison of the Games 1972-2008*. Cheltenham: Edward Elgar, 2004. ISBN 1843768933.

Prognózování. *Management Mania* [online]. 2015 [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/prognozovani>.

RIPPON, A. *Hitlerova olympiáda: historie nacistických her roku 1936*. 1. vyd. Praha: BB Art, 2008. 246 s. ISBN 978-80-7381-315-4.

SEOL, S., KIM Y. *Sport economics*. 1.vyd. Soul: Orae. 2011. 598 s. ISBN 978-89-9470-743-3.

SIPE J. *Will Pyeongchang be able to avoid a post-Olympics day of reckoning* [online]. 2018 [cit. 2019-05-15]. Dostupné z: <http://theconversation.com/will-pyeongchang-be-able-to-avoid-a-post-olympics-day-of-reckoning-92238>.

SONG J. *A tough third attempt* [online]. 2016 [cit. 2019-04-17]. Dostupné z: <http://www.kado.net/?mod=news&act=articleView&idxno=817696>.

STATISTICS KOREA. *Research on the National Travel 2018* [online]. 2019 [cit. 2019-06-18]. Dostupné z: http://kostat.go.kr/portal/korea/kor_pi/8/6/2/index.board?bmode=read&aSeq=372574&pageNo=9&rowNum=10&amSeq=&sTarget=&sTxt=.

STATISTICS KOREA. *Unemployment* [online]. 2019 [cit. 2019-06-18]. Dostupné z: http://kosis.kr/statHtml/statHtml.do?orgId=101&tblId=INH_1DA7104S&vw_cd=MT_GTITLE01&list_id=106&seqNo=&lang_mode=ko&language=kor&obj_var_id=&itm_id=&conn_path=MT_GTITLE01.

SWISSINFO [online]. 2002, [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.swissinfo.ch/eng/bern-s-olympic-dream-falters/2941852>.

TAYLOR, A. *How The Olympic Games Changed Barcelona Forever* [online]. 2012 [cit. 2019-04-13]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/how-the-olympic-games-changed-barcelona-forever-2012-7>.

THE WORLD BANK. *GDP per capita* [online]. 2019 [cit. 2019-06-19]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?end=2018&locations=KR-GH-JP&start=1960&view=chart>.

TOURISM KNOWLEDGE AND INFORMATION SYSTEM. *The Balance of Korea Tourism* [online]. 2019 [cit. 2019-06-03]. Dostupné z: <https://know.tour.go.kr/stat/koreaTourIncomeDis.do>.

YOON C. *IOC assures upgraded PyeongChang* [online]. 2011 [cit. 2019-05-20]. Dostupné z: http://koreatimes.co.kr/www/news/sports/2011/02/136_81729.html.

SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Výpočet příjmů Koreje z návštěv zahraničních turistů 36

Obrázek č. 2: Výpočet příjmů Koreje z návštěv domácích turistů 37

Seznam grafů

Graf č. 1: Příjmy a výdaje ZOH 2018 v Pchjongčchangu 40

Graf č. 2: Výsledek ZOH v Pchjongčchang 2018 40

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Seznam zimních olympijských her 14

Tabulka č. 2: Metodické kroky při analýze 22

Tabulka č. 3: Výsledky volby pořadatele ZOH 2010 29

Tabulka č. 4: Předpokládané investice na infrastrukturu 36

Tabulka č. 5: Součet odhadovaných spotřeb turistů 37

Tabulka č. 6: Platební bilance Jižní Koreje pro rok 2018 43

Tabulka č. 7: Neaměstnanost Korejské republiky 48

Tabulka č. 8: Poolympijské využití Pchjongčchang 51

Tabulka č. 9: Poolympijské využití Lillehammer 53

Tabulka č. 10: Poolympijské využití Nagano 55

Tabulka č. 11: Poolympijské využití Salt Lake City 57

Tabulka č. 12: Poolympijské využití Turín 58

Tabulka č. 13: Poolympijské využití Vancouver 59

Tabulka č. 14: Poolympijské využití Soči 61